

کتابخانه‌های پارلمانی:

اطلاعات در فرایند قانون‌گذاری*

ویلیام اچ. رایبسون**

ترجمه: ابراهیم یوسفی‌راد***

این مقاله با ارائه تحلیلی نظری از نقش‌های بالفعل و با بالقوه کتابخانه‌های پارلمانی آغاز می‌شود: یعنی کمک به قوه مقننه برای انجام فعالیت‌هایش به شیوه‌ای آگاهانه و تقویت قوه مقننه در فرایند سیاست‌گذاری از این طریق. بسته به نقشی که اطلاعات می‌تواند در فرایند سیاست‌گذاری در یک کشور ایفا کند، می‌توان چهار سطح کارکرد برای پارلمان تعیین کرد: قوه مقننه به منزله ماشین امضاء، قوه مقننه در حال تکوین، قوه مقننه آگاه، و قوه مقننه مقتدر. هر نظام سیاسی، بر مبنای ساختار دولت، سنت سیاسی، ارزش‌ها، اهداف و واقعیات اقتصادی خود باید تصمیم بگیرد چه سطحی از فعالیت‌های قوه مقننه مناسب‌ترین است. مقاله در ادامه به نقش کتابخانه‌های پارلمانی به عنوان یک انتقال‌دهنده، تفسیرکننده و ترکیب‌کننده اطلاعات برای پارلمان تأکید می‌کند. سپس توضیح مفصلي از تنوع فراوانی که در بین کتابخانه‌های پارلمانی سراسر جهان (به لحاظ تاریخ، یافت، کارمندان، مجموعه‌ها، و خدمات) وجود دارد، ارائه داده است. این نوشتار با بحث از روندها و الگوهایی که برای کتابخانه‌ها و مراکز خدمات پژوهشی پارلمانی در آینده متصور است، خاتمه می‌یابد.

* این متن، ترجمه اثری است بدین مشخصات:

Robinson, William H. "Parliamentary Libraries: Information in the Legislative Process", in George Thomas Kurian (ed.), *World Encyclopedia of Parliament and Legislature*, Vol. 1, London: Fitzory Deaborn Publisher, 1998, pp. 815-829.

** مشاور ارشد سیاسی، خدمات پژوهشی کنگره (CRS)، کتابخانه کنگره ایالات متحده؛ استادیار دپارتمان مهندسی کامپیوتر، دانشگاه وندربیل (Vanderbilt University)، ایالت تنسی ایالات متحده.

*** دانشجوی کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه تهران، کتابدار کتابخانه فارابی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

E-mail: eyousefirad@research.majlis.ir

کلیدواژه‌ها: کتابخانه‌های پارلمانی؛ قوه مقننه؛ خدمات اطلاعاتی؛ خدمات پژوهشی؛
نمایندگان پارلمان

امروزه قوای مقننه نهادهایی با سابقه طولانی و تقریباً جهانی به شمار می‌روند. اغلب کشورها از میان بیش از ۱۹۰ کشور در دنیا، دارای نوعی قوه مقننه‌اند.^(۱) به همین ترتیب، تقریباً تمامی قوای مقننه از کتابخانه‌های پارلمانی برخوردارند که به آن‌ها در دسترسی و استفاده از اطلاعات در تصمیم‌گیری کمک می‌کند. براساس «راهنمای جهانی کتابخانه‌های ملی پارلمانی» (Kohl 1996)، در سال ۱۹۹۵ حدود ۱۸۱ کتابخانه پارلمانی به ۲۵۸ مجلس مستقل ۱۷۹ قوه مقننه موجود در آن زمان خدمات ارائه می‌کردند.^(۲) نقش کلی کتابخانه‌های پارلمانی، ایفای نقش به مثابه منبع اطلاعاتی برای قوه مقننه است. ایفای این نقش به میزان قابل‌ملاحظه‌ای بر مبنای دیدگاه راهبردی، مقیاس عمل و دامنه خدمات‌دهی متغیر است. این مقاله در جستجوی خصیصه‌های مشترک کتابخانه‌ها و دامنه خدمات اطلاعاتی است که آن‌ها ارائه می‌کنند.

در توصیف کتابخانه‌های پارلمانی، بهتر است چارچوبی برای مرور کارکرد اطلاعات ترسیم کنیم.^(۳) در هر نظام سیاسی، کلید رسیدن به یک قوه مقننه کارا، دانش و اطلاعاتی است که برای آن نظام امکان ایفای نقش فعال در فرایند سیاست‌گذاری و اتخاذ تصمیمات معقول برای جامعه در خصوص سیاست‌های خاص را فراهم می‌سازد. نقش مهم دیگر، کمک به قانون‌گذاران در آگاهی بخشیدن به حوزه‌های انتخابیه خود درباره سیاست‌های عمومی است. امروزه در اغلب قوای مقننه، بدنه اصلی قانون‌گذاری که چنین اطلاعاتی را برای پارلمان به عنوان یک نهاد فراهم می‌آورد، کتابخانه‌های پارلمانی است.^(۴) کتابخانه‌های پارلمانی از نظر اندازه از یک کارمند در وانواتو^۱، دو کارمند در توآلو^۲، سه کارمند در آلبانی، تا پنج هزار کارمند که در استخدام کتابخانه کنگره آمریکا هستند، متغیر است. از این تعداد کارمند کتابخانه کنگره آمریکا، ۷۶۷ نفر در بخش خدمات پژوهشی کنگره^۳ (CRS) صرفاً برای خدمت‌دهی به قوه مقننه اختصاص داده شده‌اند.^(۵)

۱. Vanuat؛ جمهوری وانواتو جزیره‌ای است در اقیانوس آرام جنوبی که در شرق آن فیجی و شمال آن جزایر سلیمان قرار دارد؛ - م.
۲. Tuvalu؛ توآلو جزیره‌ای است واقع در اقیانوس آرام که بین استرالیا و هاوایی قرار دارد. توآلو پس از واتیکان، موناکو و نائورو چهارمین کشور کوچک جهان است؛ - م.

مأموریت اصلی این کتابخانه‌ها نیز به همان اندازه طیف وسیعی را در بر می‌گیرد. مأموریت مشترک تمام کتابخانه‌های پارلمانی، خدمت‌دهی به اعضای پارلمان به مثابه مخزنی از کتب و دیگر اطلاعات است. کتابخانه‌های بزرگ‌تر یا مراکز خدمات پژوهشی، مشتاقانه در پی آنند تا قوه مقننه را قادر سازند نقش فعالانه‌تری در فرایند سیاست‌گذاری کشور ایفا کنند؛ این نقش از طریق ارائه طیفی از خدمات گسترده از قبیل پژوهش و تحلیل، که اصلاح لویایح پیشنهادی دولت یا حتی توجه به رویکردهای جایگزین را ممکن می‌سازد، ایفا می‌شود. خواه به این اهداف بلندپروازانه‌تر نائل شویم خواه خیر، یک هدف، تغییر ماهیت گفتگو میان قوه مقننه از یک‌سو و قوه مجریه یا وزارتخانه‌ها از سوی دیگر است تا برای قوه مقننه امکان ایفای نقش فعالانه‌تر در فرایند سیاست‌گذاری و به موقع مورد مشورت قرار گرفتن در آن فرایند، فراهم شود. میزان بهره بردن یا تأکید بر این اهداف، تا حدودی بر طبق ساختار دولت، یعنی اینکه آیا دولت از ساختار پارلمانی یا ریاستی تبعیت می‌کند، متفاوت است. حتی در نظام‌های پارلمانی مدل وست‌مینستر بریتانیایی — که در آن قوه مجریه از تعدادی از اعضای پارلمان شکل می‌گیرد — قوه مقننه نقش مثبتی در نظارت بر قوه مجریه بر عهده دارد. در حقیقت، برخی از مؤثرترین خدمات پژوهشی در دو کشور مشترک‌المنافع استرالیا و کانادا قابل مشاهده است. (این موضوع در قسمت بعد مورد بررسی قرار می‌گیرد).

این مقاله با تحلیلی نظری از نقش‌های بالفعل یا بالقوه کتابخانه‌های پارلمانی آغاز می‌شود: یعنی کمک به قوه مقننه برای انجام فعالیت‌هایش به شیوه‌ای آگاهانه و از این طریق تقویت قوه مقننه در فرایند سیاست‌گذاری. این مقاله سپس توضیح مفصل‌تری از تنوع فراوانی که در میان کتابخانه‌های پارلمانی سراسر جهان (به لحاظ تاریخچه، بافت، کارمندان، مجموعه‌ها، و خدمات) را ارائه می‌دهد و در نهایت با بحث از روندهایی که حاکی از الگوهای کتابخانه‌ها و خدمات پژوهشی برای پارلمان‌ها در آینده‌اند، پایان می‌یابد.

مروری نظری بر نقش کتابخانه‌های پارلمانی

کارکرد اصلی کتابخانه پارلمانی، ایفای نقش به مثابه یک منبع اطلاعاتی برای قوه مقننه کشور در حمایت از کارکردهای مبتنی بر قانون اساسی آن است. کتابخانه‌ها در این نقش می‌توانند فعال یا منفعل باشند. در مواقعی انتظار می‌رود عضوی از پارلمان یا کارمند یکی از کمیسیون‌ها برای جستجوی اطلاعات به کتابخانه مراجعه کند. مراجعه به کتابخانه برای اکثر اعضای پارلمان امری طبیعی است، زیرا تعداد کمی از آن‌ها از کارمند شخصی برای کمک به خود برخوردارند. حالت معمولی این است که حداکثر یک یا دو کارمند برای کمک به آن‌ها

در نظر گرفته شود. تعداد کمی از پارلمان‌ها دارای منابع و بودجه کافی برای استخدام ۱۸ نفر کارمند شخصی مانند مجلس نمایندگان آمریکا، یا ۱۶ نفر در پارلمان برزیل یا حتی سه یا چهار کارمند شخصی در پارلمان استرالیا و کانادا هستند.

در برخی مواقع، کتابخانه وجود اطلاعاتی را در مورد موضوعات مورد علاقه اعلام می‌کند و چه بسا ابتکار به خرج داده و تصویری از بریده جراید و دیگر منابع مورد علاقه اعضای پارلمان تهیه کند. گاه کتابخانه دامنه وسیعی از محصولات و خدمات را ارائه می‌کند، از جمله: پاسخ‌های ارائه شده به پرسش‌های ارجاعی، فراهم آوردن امکان دسترسی به پایگاه داده‌های قانون‌گذاری، گزارش‌های پژوهشی، منابعی که لوایح در دستور برای قانون‌گذاری و وضعیت آن‌ها را در فرایند قانون‌گذاری توصیف و مقایسه می‌کنند، مطالعات تجزیه و تحلیل سیاست‌گذاری که روال‌های جایگزینی و پیامدهای آن‌ها در صورت اتخاذ برای قانون‌گذاری را تعیین می‌کنند و سمینارها و برنامه‌های آموزشی مخصوص نمایندگان و کارمندان. انتخاب ابزار، تابعی از تعریف پارلمان از نقش راهبردی کتابخانه (و نیز تعریف کتابخانه از خود) و منابع موجود برای نیل به این اهداف است.

اطلاعات می‌تواند در پارلمان‌ها چهار کارکرد ارتقابخش ایفا کند: در اولین سطح یا سطح سیاست‌های خرد^۱، هدف اطلاعات، ایجاد زمینه‌ای برای تصمیم‌گیری آگاهانه‌تر و سیاست‌های عمومی مؤثرتر است. در سطح بعد یا سطح پویایی‌های نهادی^۲، مجموعه‌ای از حقایق عموماً پذیرفته شده توسط کتابخانه پارلمان، می‌تواند توافق سیاسی را از طریق محدود کردن میزان مباحث مربوط به تفاوت در ارزش‌ها، و نه عدم توافق در خصوص واقعیت‌های مورد نظر تسهیل سازد. در سطح سیاسی، استفاده از اطلاعات با کیفیت بالا به وسیله قوه مقننه می‌تواند به مشروعیت قابل درک فعالیت‌های آن در عصری که به نحوی روزافزون رو به فن‌سالاری می‌رود، بیفزاید. ممکن است تصور شود که این کارکرد پنهان اطلاعات است یا در عین حال می‌تواند صرفاً نمودهایی از آن باشد. به همان اندازه که اطلاعات دقیق‌تر می‌تواند در وضع سیاست‌های عمومی بهتر مؤثر باشد، استفاده از این اطلاعات و تجزیه و تحلیل آن‌ها می‌تواند منجر به سطوح بالاتری از حمایت و تداوم سیاست‌هایی باشد که به وسیله قوه مقننه اتخاذ می‌شود و همچنین پشتیبان قوه مقننه محسوب شود.

سرانجام، در سطح سیاست کلان یا موضوعات مربوط به قانون اساسی، پایه‌ای قوی و کافی از حقایق و تحلیل‌های مستقل، می‌تواند نقش قوه مقننه را در فرایند کلی سیاست‌گذاری

1. micropolicy
2. Institutional dynamics

کشور تقویت کند؛ این نقش عبارتست از قادر ساختن قوه مقننه برای عملکرد مستقل از طریق ارائه اصلاحیه‌ها یا گزینه‌های جدید در سیاست‌گذاری. وجود این حجم از اطلاعات و منابع تحلیلی است که از نقش کنگره آمریکا به عنوان یک قوه مقننه مقتدر^۱ - به معنایی که در اثر کلاسیک نلسون پالسی (Polsby 1975, 257-319) درباره قوای مقننه ذکر شده است - حمایت می‌کند؛ این نقش، از چشم‌انداز نوعی قوه مقننه به منزله صرفاً مکانی برای بحث و مجادله فراتر می‌رود و شایسته شرح و بسط بیش‌تری است.

زنجیره پاسخ‌ها

بر اساس تحلیل پالسی، کارکردهای پارلمان را می‌توان در چهار سطح مورد تحلیل قرار داد: به منزله ماشین امضا^۲، قوه مقننه در حال تکوین^۳، قوه مقننه آگاه^۴ و قوه مقننه مقتدر^۵. هر یک از کارکردهای پیش‌گفته تأثیر قابل توجهی بر نیاز به اطلاعات و پژوهش می‌گذارند.^(۶)

نمونه پایین‌ترین سطح به لحاظ اطلاعات مورد نیاز ماهیت قانون‌گذاری، قوای مقننه به مثابه ماشین امضا در شوروی سابق و اقرار آن است. اگر کارکرد قوه مقننه این باشد که نمایندگان سالی دو بار دور هم جمع شده و به اتفاق آرا به نفع برنامه‌های حزب رأی دهند، دیگر نیاز چندانی به اطلاعات سواى زمان و مکان رأی‌گیری نیست. بعد از انقلاب‌های دموکراتیک در اروپای شرقی و مرکزی در اواخر دهه ۱۹۸۰، امروزه تعداد کمی از این نوع قوه مقننه وجود دارد.^(۷)

با حرکت به سمت بالای این طیف، قوای مقننه در حال تکوین دریافته‌اند که برای مشارکت مؤثرتر در فرایند قانون‌گذاری نیازمند اطلاعات‌اند و در نتیجه در مسیر ایجاد و گسترش یک کتابخانه پارلمانی (و حتی یک مرکز خدمات پژوهشی) قرار گرفته‌اند. این خدمات شامل مواد و منابع مرجع در مورد مسائل جاری و تهیه بریده جراید در مورد موضوعات روز است.

در سطح بالاتر این طیف (از نظر نیازهای اطلاعاتی و نقش مطلوب در فرایند سیاست‌گذاری) قوه مقننه آگاه قرار دارد. این نوع قوای مقننه برای مدتی وجود داشته و اکنون دارای کادر کوچکی از کارمندان شخصی، کارکنان حرفه‌ای کمیسیون‌ها، و یک کتابخانه پارلمانی (و یا یک مرکز خدمات پژوهشی) هستند. در این سطح خدمات مرجع فعال، گزارش‌های تهیه شده از موضوعات قانون‌گذاری خاص و خدماتی در زمینه بریده جراید ارائه و

1. Transformative legislature
2. Rubber stamp
3. Emerging
4. Informed
5. Transformative

پیشبرد قانون‌گذاری تسهیل می‌شود. در این سطح کتابخانه پارلمان طیف نسبتاً کاملی از خدمات و محصولات را فراهم کرده و از سطح بالاتر از خود تنها به لحاظ میزان منابع و توانایی فراهم کردن خدمات پژوهشی و تحلیل اساسی که انتخاب‌های سیاسی و تأثیر آن‌ها را مشخص می‌کند، متمایز می‌شود. به بیان پالسی، این‌ها قانون‌گذاران «عرصه» هستند که بیش‌تر به خاطر بحث‌هایشان معروف‌اند تا ارائه سیاست‌ها. موفقیت قانون‌گذار در گرو اصلاح برخی از لوایح ارائه شده توسط دولت و تصویب برخی از لوایح مربوط به خود است.

سرانجام (در سطح آخر این طیف) قوه مقننه مقتدر قرار دارد که دارای ظرفیت تغییر پیشنهادها ارائه شده توسط دولت و بسط گزینه‌های مربوط به سیاست‌های خود است. این نوع از قوه مقننه ممکن است در ارائه پیشنهادات و تصویب آن‌ها کاملاً ابتکار عمل را به دست گیرد. کنگره آمریکا نمونه‌ای از این نوع قوای مقننه است. مجلس نمایندگان آلمان (بوندستاگ)^۱ نیز چه‌بسا بخشی از این گروه کوچک باشد. منابع مورد نیاز طبق معیارهای قانون‌گذاری سنتی قابل توجه‌اند. چنین قوای مقننه‌ای با تخصیص سخاوتمندانه کارمندان شخصی، کمیسیون‌های قوی با کارمندان کافی، پژوهش و تحلیل به‌ویژه در سطح حزب (خصوصاً در مورد مجلس نمایندگان آلمان) و گروه‌های بزرگ پژوهش‌های بنیادین که قادر به گسترش گزینه‌هایی برای سیاست‌گذاری‌اند، مشخص می‌شوند.

هر نظام سیاسی باید براساس ساختار دولت، سنت سیاسی، ارزش‌ها، اهداف، و واقعیات اقتصادی، تصمیم بگیرد که چه سطحی از فعالیت‌های قانون‌گذاری برای دستیابی به اهداف پیش‌بینی شده خود مناسب است.

قوه مقننه در فرایند سیاست‌گذاری

مشارکت قوه مقننه در فرایند سیاست‌گذاری به هر میزان که باشد، نقش ویژه‌ای بر عهده این قوه نهاده شده است. در این خصوص که صرف مشارکت قوه مقننه در تصویب قوانین حاکم بر مردم کافی است تا نتایج برآمده از این حکمرانی را دموکراتیک سازد، توافق نظر قابل توجهی وجود دارد که این موضوع توسط دیوید اولسون بدین ترتیب توضیح داده شده است:

در اغلب قوای مقننه دموکراتیک، دیدگاه‌های عملی، به «قاعده ۹۰ درصد» نزدیک می‌شود: کابینه حداقل ۹۰ درصد از دستور کار قانون‌گذاری را پیشنهاد می‌دهد و حداقل ۹۰ درصد از پیشنهادها ارائه شده پذیرفته می‌شود... رویه واقعی، اغلب با ۶۰ درصد از حداقل

لویج ارائه شده از طرف دولت آغاز می‌شود، که حداقل ۸۰ درصد از آن‌ها تصویب می‌شوند.^(۸) (Olson 1994, 84, 134).

نقطه‌نظری که در این مقاله مورد حمایت قرار می‌گیرد، بسیار پیچیده‌تر از نظری است که توسط اولسون توضیح داده شده است. برای حصول حداکثر فایده از سهمی که تنها قوه مقننه قادر به ایفای آن در فرایند قانون‌گذاری است، این نهاد باید نقش بسیار فعالانه‌تری را در مقابل مشارکت صرف ایفا کند. قوه مقننه برای ایفای این نقش، به منابع اطلاعاتی مستقل نیاز دارد. این قضیه همچنین در مورد نظام‌های حکومتی پارلمانی، صادق است. بحث ما با توصیف ارتباط بین شاخه اجرایی (در نظام‌های ریاستی) یا بخش اجرایی دولت در ارتباط با همتایان قانون‌گذاری آن در نظام پارلمانی آغاز می‌شود.

امروزه در سراسر جهان، نمایندگی‌های اجرایی دولت^۱ از برتری چشمگیری به لحاظ دسترسی به اطلاعات و تعداد کارشناسان در بین کارمندان خود بهره می‌برند. در بهترین حالت، وزارتخانه‌های دولت کارکنانش را از میان متخصص‌ترین افراد در رشته‌های مربوط به خود در کشور انتخاب کرده است. وزارتخانه‌ها و کارشناسان متبوعشان، قوه مقننه را در مورد بسیاری از مسائل مربوط به حوزه خود نسبتاً ناآگاه دانسته و به همان اندازه گمان می‌کنند که آن‌ها قادر به درک مسائل پیچیده به طور کامل نیستند. در قوه مجریه انگیزه قوی مبنی بر این امر وجود دارد که صرفاً اخبار خوب را با قوه مقننه در میان گذارند و آن‌ها را با مشکلات فنی آزار ندهند. به‌علاوه نمایندگی‌های اجرایی و نمود علائق جمعی آن‌ها در کابینه، حاکی از گرایشی قوی در تهیه اطلاعاتی است که صرفاً در راستای پیشنهادهای دولت حاکم است.^(۹) وجود چنین گرایشی برای ارائه اطلاعات جهت‌دار، واضح بوده و این همان چیزی است که هر قوه مقننه‌ای باید خود را برای مواجهه با آن، از طریق استفاده از متخصصین مستقل در فهم تصویری کامل از خود، آماده سازد.^(۱۰)

کنت ویور و برت راکمن، اثرات بعدی این عدم تعادل را به موازات آنکه بر نظم حزبی در اکثر نظام‌های پارلمانی تأثیر متقابل می‌گذارد، دنبال کرده‌اند: «در نظام‌های پارلمانی، نظم حزبی می‌تواند قوه مقننه را تبدیل به یک ماشین امضا برای فعالیت‌های اجرایی سازد.»^(۱۱) آن‌ها نتیجه می‌گیرند «عجیب اینکه نهادهای پارلمانی تمایل به کاهش قدرت قوه مقننه و متمرکز کردن این قدرت در کابینه دارند.» (Kent Weaver and Bert Rockman 1993, 14, 26).

یک توضیح برای وضعیت پیش‌گفته این است که قوه مقننه کارکنان متخصص خود را

به کار می‌گیرد تا وزارتخانه‌ها را وادار به ارائه اطلاعات جهت‌دار نسازد. اولسون مدعی است که مسئله کلیدی برای قوه مقننه استقلال آن‌ها از قوه مجریه است» (Olson 1994, 74). وی در ادامه بر اهمیت کارمندان و مراکز پژوهشی برای برخورداری از قوه مقننه‌ای مستقل تأکید می‌کند (p. 141). همچنین وجود مهارت قانون‌گذاری راهی است برای نشان دادن نیت جدی جهت تفهیم سیاست‌هایی که برای تصویب پیشنهاد شده‌اند و چه‌بسا در صورت تحقق، منجر به تغییر ماهیت گفتگو میان قوه مقننه و وزارتخانه‌ها شوند. قوه مقننه‌ای که بتواند سؤالات بالقوه مخاطره‌آمیز مطرح کند، نهادی است که باید برای پیشگیری از مخاطرات عمومی از پیش مورد مشورت قرار گیرد. این قوه همچنین دارای ماهیتی با بدنه منحصر به فرد است که باید در مورد اطلاعات ورودی آن در اتخاذ سیاست‌های عمومی مناسب‌تر، مورد مشورت قرار گیرد.

وزارتخانه‌ها و قوه مجریه برای ایجاد چشم‌اندازی واحد راجع به آنچه برای جامعه بهترین است، تلاش می‌کنند. نتیجه، یک رویکرد از بالا به پایین مبتنی بر نظر کارشناسانه و بسیار مفهومی است. از سوی دیگر، قوه مقننه مجموعه‌ای از دیدگاه‌های خاص‌تر و عملی‌تر از آنچه که خوب است، آنچه که ممکن است، و آنچه که قابل قبول است را نمایش می‌دهد. پیشنهادهای مربوط به سیاست‌های کلی قوه مجریه باید از غربال دقیق چشم‌انداز قانون‌گذاری عبور کنند تا از این امر که حوزه‌ها، گروه‌ها، و علایقی که تحت تأثیر قرار می‌گیرند، فرصتی را برای تطبیق سیاست‌ها و همچنین اصلاح و قابل قبول‌تر کردن آن داشته باشند، اطمینان حاصل شود و به این ترتیب بر ثبات سیاست‌ها بیفزایند. این امر فراخوانی برای شرکت فعال‌تر قوه مقننه به منظور افزایش محتوای دموکراتیک آن نیست (گرچه قطعاً چنین خواهد شد)، بلکه تلاشی در راستای مشارکت بیش‌تر برای بهبود محتوای ذاتی سیاست‌ها و نیز کیفیت آن‌هاست. چنین بحث‌هایی گرچه متداول نیست، اما در اوضاع و احوال امروزی که سوءظن نسبت به کارایی سیاست‌های عمومی گسترش یافته، امری اجتناب‌ناپذیر است.

نقش کارگزاران اطلاعاتی

کتابخانه پارلمانی نقشی کلیدی را به عنوان یک انتقال‌دهنده، تفسیرکننده و ترکیب‌کننده اطلاعات برای پارلمان ایفا می‌کند. در شرایط ایدئال، جستجوی اطلاعات برای راهنمایی پارلمان دامنه گسترده‌ای دارد — که شامل کارشناسان در وزارتخانه‌ها، دانشگاه‌ها، نهاد‌های

مولد اندیشه^۱ غیردولتی، نهادهای دولتی یا منطقه‌ای، و منابع بین‌المللی است. به علت آنکه اکثر اعضا نه از کمبود اطلاعات، بلکه از انباشتگی اطلاعات رنج می‌برند، آنچه که مورد نیاز است اطلاعات صحیحی است که در شکلی قابل دسترس و از نظر زمانی مقرون به صرفه باشد. نقش کتابخانه پارلمانی جستجوی اطلاعات صحیح، یکپارچه کردن این اطلاعات با دیگر مطالب، ترکیب و خلاصه آن به اندازه قابل فهم، ترجمه آن به زبانی که افراد غیرمتخصص قادر به فهم آن باشند، و اشاعه گسترده آن در پارلمان به صورتی غیرجانبدارانه و تا حد ممکن عینی است به گونه‌ای که همه قادر به استفاده از آن اطلاعات با اطمینان باشند.^(۱۲) در برخی موارد، کتابخانه یا مرکز خدمات پژوهشی با ارائه گزینه‌هایی که در جای دیگری از نظام مورد حمایت قرار نگرفته اند، باعث ایجاد ارزش افزوده‌ای می‌شود که مبنای آن‌ها بر فهم و تخصص این نهادهاست. این فرایند را می‌توان به دو قیف تشبیه کرد که از قسمت باریکشان به هم چسبانیده شده‌اند و قسمت بزرگ زنگی شکل آن‌ها از دو طرف به سمت بیرون قرار گرفته است. طرف سمت چپ این قیف دربردارنده دامنه وسیعی از اطلاعات به منظور استفاده در قوه مقننه است. سمت راست، نماد توزیع گسترده در یک زمینه دموکراتیک است. قسمت باریک بین آن‌ها، تقاطع بحرانی است که به وسیله کتابخانه پارلمان یا دیگر کارگزاران اطلاعاتی اشغال می‌شود. بنابراین واسطه اطلاعاتی، واسطه‌ای بین جهان ایده‌ها و جهان عمل شمرده می‌شود (Sundquist 1978). وظیفه کارگزار اطلاعاتی، جمع‌آوری و صورتبندی اطلاعات به گونه‌ای است که آن‌ها را برای استفاده در فرایند قانون‌گذاری آماده سازد. بدون این مرکز حیاتی، نظام در واقعیات و اطلاعات غرق می‌شود، در حالی که هنوز نتوانسته دانش و خرد مورد نیاز برای قانون‌گذاری را به بهترین نحو به دست آورد.

کتابخانه‌های پارلمانی امروزی

کتابخانه‌های پارلمانی در ایفای نقش مهم مشترک سهیم‌اند، اما برای ایفای این نقش راه‌های مختلفی را می‌پیمایند. تحلیل موجود در این قسمت در پی این نقش مشترک بوده و یک تصویر ترکیبی از کتابخانه‌های پارلمانی امروزی ترسیم می‌کند. الگوی موجود، بسیار متغیر بوده و برای نشان دادن تنوع غنی این الگو، توصیف برخی از کتابخانه‌های غیرمعمول مورد توجه قرار گرفته است.

تاریخ کتابخانه‌های پارلمانی

تاریخ کتابخانه‌های پارلمانی به تاریخ دموکراسی در عصر مدرن بازمی‌گردد. اولین کتابخانه پارلمانی به وسیله مجلس فرانسه در سال ۱۷۹۶ ایجاد شد.^(۱۳) دومین کتابخانه پارلمانی مربوط به کنگره آمریکا بود که در سال ۱۸۰۰ تأسیس شده است.^(۱۴) (کتابخانه در اصل در «کاپیتول»^۱ واقع شده بود، اما ساختمان آن در جنگ سال ۱۸۱۲ سوخت و از طریق خرید کتابخانه شخصی توماس جفرسون مجدداً تأسیس شد. این یک حسن تصادف بود، چرا که جفرسون نیاز به پول داشت و کنگره نیاز به کتاب‌ها).^(۱۵)

کتابخانه «باربادوس»^۲ در سال ۱۸۱۴ و کتابخانه مجلس دوم هلند در سال ۱۸۱۵ شروع به کار کردند. اولین کتابدار مجلس عوام انگلستان در سال ۱۸۱۸ منصوب شد. کتابخانه آفریقای جنوبی در سال ۱۸۵۷ شروع به کار کرد و کمی پس از آن در سال ۱۸۵۸ کتابخانه نیوزلند افتتاح شد. تاریخ تأسیس کتابخانه پارلمانی کانادا به یکی از دو سال ۱۸۴۰ یا ۱۸۶۷ بازمی‌گردد. (ر. ک: یادداشت شماره ۱۴).

تاریخ آغاز به کار کتابخانه‌های پارلمانی از الگویی تبعیت می‌کند که به طور شهودی قابل درک است. قدیمی‌ترین این کتابخانه‌ها در اروپای غربی قرار داشت، که به تبعیت از فرانسوی‌ها در سال ۱۷۹۶ دوازده کتابخانه دیگر تأسیس شد؛ شروع به کار آن‌ها از قرن نوزدهم بود و این کتابخانه‌ها بخشی از ۲۸ کتابخانه موجود در منطقه را تشکیل می‌دادند. در اروپای مرکزی و شرقی، قدیمی‌ترین کتابخانه به‌وسیله جمهوری چک در سال ۱۸۵۷ تأسیس شده است و سه کتابخانه دیگر موجود در منطقه نیز در قرن نوزدهم به وجود آمده‌اند. از ۲۳ کشور دارای کتابخانه پارلمانی شناخته شده در آمریکای لاتین و حوزه کارائیب، ۸ کتابخانه در قرن نوزدهم تأسیس شده که کتابخانه باربادوس (۱۸۱۴) قدیمی‌ترین آن‌هاست. به استثنای نیوزیلند، تمامی کتابخانه‌های موجود در آسیا و منطقه اقیانوسیه از قرن بیستم شروع به کار کرده‌اند. از ۴۳ کشور دارای کتابخانه پارلمانی در خاور نزدیک و آفریقا، تنها یکی از آن‌ها در قرن نوزدهم ایجاد شده است (کتابخانه پارلمان آفریقای جنوبی در سال ۱۸۵۷).

۱. Capitol، کار ساختمان بنای «کاپیتول» - مقر کنگره آمریکا - در زمان ریاست جمهوری جرج واشنگتن آغاز شد. کاپیتول که در حال حاضر یکی از مهم‌ترین مراکز سیاسی ایالات متحده آمریکا محسوب می‌شود و در واشنگتن واقع است؛ (م).

2. Barbados

بافتار^۱

گفته شد که اکثر ساختارهای قانون گذاری، به شیوه پارلمانی طراحی شده‌اند. تقریباً دو سوم آن‌ها ساختار تک‌مجلسی داشته‌اند. هر دو این ویژگی‌ها دارای جهت‌گیری منطقه‌ای قابل تمایزی هستند: قوه مقننه در آمریکای شمالی و جنوبی دارای بخش عمده‌ای از ساختار ریاستی و دومجلسی است. به علاوه، به نظر می‌رسد که پارلمان‌های قدیمی اروپای غربی نیز از نظام‌های دومجلسی استقبال می‌کرده‌اند که از آن جمله می‌توان از انگلستان، فرانسه، اسپانیا، آلمان، اتریش و سوئیس نام برد. در دیگر مناطق جهان، تمایل زیادی به تأسیس نظام‌های پارلمانی تک‌مجلسی وجود داشته است. این دو ویژگی تأثیر قابل توجهی بر این امر دارد که کتابخانه پارلمانی قرار است به چه کسی و چه نوع خدمتی ارائه دهد.

کتابخانه‌های قانون‌گذاری در نظام‌های پارلمانی نوعاً عمده خدمات خود را به نمایندگان عادی^۲ و اپوزیسیون ارائه می‌دهند. نمایندگان مؤثر حزبی^۳ و حزب اکثریت (یا ائتلاف حاکم) برای کسب اکثر اطلاعاتشان عمدتاً به وزارتخانه‌ها چشم دارند. (یک استثنای جالب در این مورد کانادا است که پژوهشگران کتابخانه به کمیسیون‌های پارلمانی در امور قانون‌گذاری، بازرسی و نظارت، مشاوره تخصصی ارائه می‌دهند). در ساختارهای تک‌مجلسی در خصوص اینکه چه کسی خدمات را برای قوه مقننه فراهم می‌آورد، هیچ سؤال وجود ندارد. در ساختارهای دومجلسی، چه بسا هر دو مجلس از یک کتابخانه استفاده کنند، یا اینکه هر کدام کتابخانه خاص خود برخوردار باشند. به عنوان مثال، خدمات مشترک در کانادا، استرالیا، هلند، جمهوری چک، آرژانتین، اروگوئه، ونزوئلا و بولیوی وجود دارد. در انگلستان، فرانسه، ایتالیا، آلمان، رومانی، اسپانیا، فیلیپین، و برزیل، خدمات به صورت جداگانه ارائه می‌شود. ایالات متحده دارای نظام مختلط است. کتابخانه بزرگ کنگره به هر دو مجلس خدمات ارائه می‌دهد، گرچه هر یک از آن‌ها از یک کتابخانه کوچک برخوردارند.

اغلب کتابخانه‌های پارلمانی قسمتی از قوه مقننه بوده، و به رؤساء دبیرکل، دیگر کارمندان عالی رتبه، یا اعضای کتابخانه یا کمیسیون گزارش می‌دهند. همچنین برخی کتابخانه‌های ملی نیز به عنوان کتابخانه‌های پارلمانی مورد استفاده قرار می‌گیرند. به عنوان مثال، این الگویی است که در کشورهای تازه استقلال یافته بالتیک شامل لیتوانی، لتونی و استونی وجود دارد.

-
1. The Setting
 2. Back-benchers
 3. Front-benchers

کارمندان

کارمندان مهم‌ترین منبع کتابخانه‌های پارلمانی – بالاتر از مجموعه‌ها، اتوماسیون، یا هر عامل دیگری هستند. بسته به دامنه فعالیت کتابخانه، کارمندان شامل کتابدارها، متخصصان موضوعی و پژوهشگران، متخصصان اسناد و تکنیسین‌های کتابخانه، کارمندان اتوماسیون و دیگران خواهند بود. کارترین کارمندان، کارمندانی هستند که گرایش فراوانی به ارائه خدمات و حل مسائل و مشکلات داشته، پرانرژی و خلاق‌اند و برای خدمت‌رسانی سریع، زحمات فراوانی متحمل می‌شوند. آنان افراد حرفه‌ای پر انگیزه‌ای هستند که شیفته دقت و هماهنگی با مجموعه‌اند. کارمندان به سازمان‌دهی و روش کار قانون‌گذاری مسلط بوده و می‌دانند چگونه پاسخ‌های خود را برای بر طرف شدن مراجعه‌کنندگان قوه مقننه به نحو مناسب ارائه کنند.

استخدام کارمند، متغیر مهمی در تبیین تعداد و نوع خدماتی است که توسط کتابخانه پارلمانی ارائه می‌شود. چنانچه خواهیم گفت، استخدام کارمند به نحو گسترده‌تر، پیش شرطی برای حرکت به سوی خدمات فراتر از خدمات مرجع^۱ است که با ارائه پژوهش و تحلیل، امکان گسترش گزینه‌ها و تعمیق مشارکت در قانون‌گذاری در موضوعات کلان‌تر مربوط به سیاست‌های کشور را فراهم می‌کند. بر همین اساس، مهارت کارمندان، تعیین‌کننده دامنه فعالیت‌های ممکن آن‌هاست. کتابدارهای حرفه‌ای و تکنیسین‌های کتابخانه در یافتن دانش موجود و در دسترس قرار دادن آن برای قوه مقننه متبحراند. با این حال، انجام پژوهش‌های عمیق و تحلیل سیاست‌ها، مستلزم مهارت‌های موضوعی و آموزش‌های منظم در یک موضوع خاص است. (این موضوع را به طور مفصل‌تری در بخش مربوط به خدمات پژوهشی بررسی خواهیم کرد).

کوچک‌ترین کتابخانه‌ها تنها دارای یک کارمند است. چنین کتابخانه‌هایی را می‌توان در بنین، قبرس، گواتمالا، اردن، کیریباتی^۲، لائوس، لسوتو، مقدونیه، جزایر سلیمان، تاجیکستان، ترکمنستان، ازبکستان، وانتاوا، و ساموای غربی^۳ یافت. (۱۶) کوچک‌ترین کتابخانه موجود در آمریکا و حوزه کارائیب، در جامائیکا و کوبا وجود دارد که هر کدام تنها از دو کارمند برخوردار است. بیش‌ترین تعداد کارمند که به تدارک نیازهای اطلاعاتی و پژوهشی قوه مقننه

۱. خدمت مرجع، یک یاری و مساعدت شخصی است که توسط کتابدار مرجع در تفسیر مجموعه کتابخانه برای مطالعه و پژوهش به متقاضی صورت می‌گیرد؛ - م.

۲. Kiribati؛ جمهوری کیریباتی مجمع‌الجزایری متشکل از سه جزیره در اقیانوس آرام است؛ - م.

۳. Western Samoa؛ جزیره ساموآ بین‌هاوایی و نیوزلند در منطقه پولینزی اقیانوس آرام واقع است؛ - م.

اختصاص داده شده‌اند، در این کشورها وجود دارد: ایالات متحده (بخش خدمات پژوهشی کنگره با ۷۶۷ کارمند)، برزیل (۳۲۵ کارمند)، کره جنوبی (۲۷۶ کارمند)، کانادا (۲۵۲ کارمند)، هند (۲۳۴ کارمند)، استرالیا (۲۱۸ کارمند)، روسیه (۲۱۷ کارمند)، و مجلس نمایندگان آلمان (۱۹۹۵ کارمند).^(۱۷)

واضح است که تعداد کارمندان این کتابخانه‌ها بسیار زیاد است و با وجود چنین کتابخانه‌هایی منحنی توزیع میانگین تعداد کارمندان مورد نیاز، دچار خمیدگی می‌شود؛ در نتیجه اکثر کتابخانه‌های پارلمانی به لحاظ تعداد کارمند کوچک‌اند. یک کتابخانه متوسط در اروپای مرکزی و شرقی، آسیا و اقیانوسیه، خاور نزدیک و آفریقا تنها ۴ تا ۵ نفر کارمند دارد. این متوسط در آمریکای لاتین و حوزه کارائیب ۱۰ نفر و در اروپای غربی به ۱۵ نفر افزایش می‌یابد. در مقابل، متوسط تعداد کارمندان کتابخانه‌های پارلمانی در آمریکای شمالی، به دلیل تمایل شدید به کتابخانه‌های بزرگ‌تر و قوای مقننه فعال، ۲۵۲ نفر است.^(۱۸)

به طور کلی، کارمندان متشکل‌اند از کتابدارهای حرفه‌ای و تکنسین‌ها که در بین آن‌ها به طور پراکنده تعداد اندکی حقوق‌دان، اقتصاددان، متخصصین موضوعی، و کارشناسان دیگر رشته‌ها حضور دارند. در آن دسته از کتابخانه‌های پارلمانی که از پژوهش برای حوزه قانون‌گذاری در مقیاس قابل ملاحظه‌ای حمایت می‌شود، استثناهایی وجود دارد؛ از جمله این که بخش خدمات پژوهشی کنگره آمریکا (CRS) بیش از ۴۴۰ متخصص موضوعی یا کارشناس را در دیگر رشته‌ها فهرست کرده است، در حالی که تنها دارای ۱۱۰ کتابدار حرفه‌ای است. اگرچه نسبت محققان به کتابداران حرفه‌ای در بخش خدمات پژوهشی کنگره ۴ به ۱، در روسیه ۳ به ۱، و در استرالیا، هلند و هند تقریباً یکسان (با واحدهای تحلیل و پژوهش جداگانه در مجلس اعلا^۱ و سنا) است. با این حال، در دیگر کتابخانه‌های پارلمانی، گروه غالب، کتابدارها و دیگر متخصصان اطلاعاتی‌اند. گرایش رو به رشد به سوی پژوهش را در قسمت‌های بعد مورد بررسی قرار خواهیم داد.

مجموعه‌ها

مجموعه‌ها در کتابخانه‌های پارلمانی بخش مهمی از مواد خام تحقیق و اطلاعات را تشکیل می‌دهد. همچنین کتاب‌ها، ادواری‌ها (نشریات دوره‌ای)، روزنامه‌ها و مجلدهای مرجع که نوعاً در هر کتابخانه وجود دارند، برای کتابخانه‌های پارلمانی نیز حائز اهمیت‌اند، گرچه مجموعه

هسته^۱ که مختص قانون‌گذاری است، در قالب خاصی وجود دارد. مسلماً، کتابخانه‌های پارلمانی بر مفاد حقوقی، علوم سیاسی، اقتصاد و سیاست خارجی تأکید دارند. به طور کلی، اطلاعات جاری مهم‌تر از مواد و منابع تاریخی هستند. در این نوع از کتابخانه‌های تخصصی، روزنامه‌ها و پایگاه‌های داده‌ها بی‌اندازه حائز اهمیت هستند.

مقیاس مجموعه در میان کتابخانه‌های پارلمانی، توسط کتابخانه‌هایی که همچنین کتابخانه‌های ملی کشور هستند، متمایل^۲ می‌شود. بزرگ‌ترین مجموعه متعلق به کتابخانه کنگره آمریکا با حدود ۱۱۰ میلیون فقره^۳ اطلاعاتی است. بزرگ‌ترین کتابخانه‌ها در نواحی مختلف، منعکس‌کننده مزیت این کتابخانه‌های ترکیبی ملی-پارلمانی، و یا آن کتابخانه‌هایی هستند که به طور گسترده توسط عموم مورد استفاده قرار می‌گیرند: کتابخانه مجلس ملی^۴ ژاپن (۶,۲ میلیون)، کتابخانه ملی پارلمان استونی (۳,۴ میلیون)، کتابخانه کنگره آرژانتین (۲ میلیون)، و کتابخانه ریاست جمهوری بلاروس (۱,۵ میلیون). بزرگ‌ترین مجموعه‌هایی که صرفاً پارلمانی‌اند عبارتند از مجموعه‌های مجلس نمایندگان^۵ آلمان (۱,۱۳ میلیون)، مجلس نمایندگان یونان (۱,۵۶ میلیون)، مجلس ملی کره جنوبی (۱,۰۵ میلیون)، مجلس نمایندگان هندوستان^۶ (۱,۰۵ میلیون) مجلس عوام انگلستان (۶۱۵۰۰۰)، مجلس ملی فرانسه (۵۰۰۰۰۰)، پارلمان کانادا (۳۸۰۰۰۰)، و مجلس اعلاء ملی ترکیه^۷ (۳۱۸۰۰۰). برخلاف کارمندان، در کتابخانه‌های ترکیبی ملی-قانون‌گذاری همه مجموعه‌ها برای قانون‌گذاری در دسترس نمایندگان قرار می‌گیرد. بنابراین بزرگی مجموعه‌های کتابخانه‌های ترکیبی، به مقیاس معتبری برای مجموعه‌های پارلمانی است و در این پژوهش به صورت غیرتطبیقی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

کوچک‌ترین مجموعه‌ها کاملاً کوچک بوده و به استثنای اروپای غربی که در آن کوچک‌ترین کتابخانه در مجلس نمایندگان مالت دارای ۱۶۵۰ فقره است، شامل متوسط ۴۰۰-۲۵۰ فقره در تمامی مناطق است. در حوزه مجموعه‌هاست که اندازه متوسط معیار، بسیار مفیدتر است. اندازه متوسط مجموعه‌ها از ۴۵۰۰ در خاور نزدیک و آفریقا، تا ۱۴۰۰۰ در آسیا و اقیانوسیه، ۱۸۵۰۰ در آمریکای لاتین و حوزه کارائیب، ۶۰ هزار در اروپای مرکزی

1. Core collection
2. Skewed
3. item
4. Diet
5. Bundestag
6. Indian House of People
7. Turkish Grand National Assembly

و شرقی، ۱۰۰ هزار در اروپای غربی و بالاخره در آمریکای شمالی تا ۳۸۰ فقره (کتابخانه پارلمانی کانادا) متغیر است.

تعداد نشریات ادواری در مجموعه کتابخانه‌ها از یک عنوان در یمن (کتابخانه مجلس نواب)^۱، سه عنوان در کتابخانه مجلس ملی بوتان تا ۱۴۲ هزار عنوان در کتابخانه پارلمان ملی ژاپن^۲ متغیر است.^۳ تعداد متوسط نشریات ادواری در اکثر نواحی جهان ۱۰۰ عنوان یا کم‌تر است، اما در اروپای شرقی و مرکزی این تعداد به ۲۵۰، در اروپای غربی به ۶۵۰، و در آمریکای شمالی (کتابخانه پارلمانی کانادا) به ۷۵۶۶ می‌رسد.

تعداد روزنامه‌ها در کتابخانه‌های پارلمانی اکثر نقاط جهان ۲۰ عنوان یا کم‌تر است، اما در کتابخانه‌های پارلمانی اروپا دامنه‌ای از ۴۵ تا ۵۰ عنوان روزنامه وجود دارد. تعدادی از کتابخانه‌های بزرگ‌تر از ۱۰۰ تا ۲۰۰ عنوان روزنامه برخوردارند (نظیر کتابخانه پارلمانی کانادا، کتابخانه پارلمانی استرالیا، و کتابخانه مجلس نمایندگان آلمان)، اما کتابخانه مجلس ملی کره جنوبی، کتابخانه کنگره آمریکا و کتابخانه مجلس نمایندگان ژاپن به ترتیب دارای ۷۵۵، ۱۴۲۰، و ۷۴۰۰ عنوان روزنامه هستند.

مراجعه‌کنندگان

تقریباً همه کتابخانه‌های پارلمانی به مراجعه‌کنندگان خارج از پارلمان که اغلب شامل کارمندان وزارتخانه‌ها، پژوهشگران دانشگاهی و حتی عموم مردم است، خدمات ارائه می‌دهند. دامنه خدمات‌دهی به وسیله مرکز خدمات پژوهشی کنگره آمریکا (CRS) و کتابخانه پارلمان مجارستان نشان داده شده است. مرکز خدمات پژوهشی کنگره آمریکا به خدمات‌دهی به کنگره ایالات متحده محدود شده است. این نهاد، پژوهش‌ها و اطلاعات را به طور مستقیم برای شهروندان، محققان، و یا قوه مجریه فراهم نمی‌کند. این افراد می‌توانند اطلاعات مورد نظر خود را از دیگر اعضای کنگره دریافت کنند که به نوبه خود می‌توانند گزارش‌ها و دیگر مواد و منابع را در پاسخ به آن‌ها ارائه دهند. کتابخانه پارلمانی مجلس ملی مجارستان، اطلاعات و خدمات را در دسترس محققان، دانشگاهیان و عموم مردم قرار می‌دهد. در دوران کمونیسیم، هنگامی که این کتابخانه کارکرد خود را به عنوان کتابخانه پارلمانی متوقف کرد، کتابخانه مجارستان به

1. Library of the Majlis al-Nawwab

2. National Diet Library of Japan

۳. ظاهراً آمار ذکر شده اشتباه است. مراجعه به سایت این کتابخانه حاکی از این است که در حال حاضر تعداد

۶۷۹۸ عنوان نشریه ادواری در این کتابخانه وجود دارد؛ (م).

عنوان «کتابخانه ملی علوم اجتماعی» خدمات‌دهی می‌کرد (و در عمل خود را به عنوان کتابخانه درجه اول حفظ کرد). به همین ترتیب کتابخانه پارلمان فنلاند در قالب «کتابخانه ملی حقوق» خدمات ارائه می‌کرد. رویه کم و بیش مشترکی در نظام‌های پارلمانی وجود دارد مبنی بر این که کتابخانه به اعضای پارلمان و دولت خدمات ارائه می‌دهد، اما نوعاً این خدمات را در اختیار دانشجویان و عموم مردم قرار نمی‌دهد.

در درون پارلمان، دسته‌بندی مختلفی از منابع مورد درخواست و نیز گروه‌هایی که باید به آن‌ها خدمات ارائه شود وجود دارد. به عنوان مثال، نمایندگان وجود دارند که اغلب فاقد کارکنان آموزش‌دیده برای انجام پژوهش یا ارائه خدمات برای خود هستند. خدمت‌دهی به نمایندگان، بسته به تعداد اعضای در قوه مقننه می‌تواند انتظار بزرگ و دشواری باشد. تعداد معدودی از کشورها قادر به رقابت با چین که دارای ۲۹۷۸ عضو پارلمان است، می‌باشند. با این حال، ایتالیا و فرانسه به ترتیب دارای ۹۰۰ قانون‌گذارند که باید به آنان خدمات ارائه شود. روسیه، آلمان و هند (هر کدام با ۶۰۰ تا ۸۰۰ عضو) نیز ادعاهای قابل ملاحظه‌ای دارند.^(۱۹) در موارد معدودی، نمایندگان پارلمان از کارمند شخصی برخوردارند که آن‌ها نیز باید به تعداد کسانی که باید به آن‌ها خدمات ارائه گردد، اضافه شوند. در برخی از قوای مقننه، احزاب و جناح‌های مختلف نیز دارای کارمندان سازمان یافته‌ای هستند که آن‌ها نیز نیازمند خدمات اطلاعاتی و پژوهشی‌اند. سرانجام، کمیسیون‌های قانون‌گذاری احتمالاً پرتقاضاترین نهادها محسوب می‌شوند و این به دلیل نیاز آن‌ها به تخصص موضوعی و تحلیل عمیق است.

الزاماتی که در کتابخانه پارلمانی وجود دارد تابعی از مقیاس کتابخانه و سطح مهارت‌ها در کتابخانه است. بنابراین کنگره آمریکا یکی از پرتقاضاترین واحدهای خدماتی در بین قوای مقننه سراسر دنیاست. گرچه این کنگره به لحاظ تعداد اعضا بزرگ‌ترین نیست، اما با برخورداری از ۵۳۵ نماینده دارای حق رأی که باید اطلاعات و خدمات به آن‌ها ارائه شود، در بین ۱۰ کتابخانه اول قرار می‌گیرد. به علاوه، ویژگی‌های دیگری وجود دارد که تقاضای کتابخانه مذکور را برای اطلاعات افزایش می‌دهد: اول اینکه کنگره در بافتی ریاستی قرار دارد که در آن قوای قانون‌گذاری و مجریه از یکدیگر تفکیک شده‌اند؛ برای اینکه که هیچ یک نتواند بر دیگری غلبه کند، کنگره با رئیس جمهور برای ایجاد تعادل میان این دو شاخه رقابت می‌کند. ثانیاً، کنگره به صورت مستقل از قوه مجریه عمل می‌کند تا آنجا که تبدیل به یک قوه مقننه واقعاً مقتدر شود. ثالثاً، کنگره دارای بیش‌ترین کارمند در تمامی سطوح این نهاد است. هر یک از اعضای مجلس نمایندگان دارای ۱۸ کارمند شخصی هستند (سناتورها بسته به جمعیت ایالتشان تعداد کارمند بیش‌تری دارند). هر کمیسیون متشکل از ۲۴ تا

۲۲۷ کارمند است (با رقم میانگین ۸۱ نفر برای کمیسیون‌های مجلس نمایندگان، و ۵۰ نفر برای کمیسیون‌های سنا) که بسیاری از آن‌ها در زمره افراد متخصص و مجرب‌اند (Congressional Quarterly 1996, 138-141). همچنین تعدادی کارمند پژوهشی و خدمات‌دهی وجود دارد که در ارتباط با احزاب و گروه‌های سیاسی کنگره هستند. زمانی که تمامی این منابع با هم ترکیب می‌شوند، نتیجه آن است که کنگره آمریکا چیزی حدود ۳۰ هزار کارمند در سال ۱۹۹۶ داشته است (Dwyer and Pontius 1997, Table 1). برآوردن درخواست‌های خدمات پژوهشی کنگره به بسیاری از آن‌ها واگذار شده است. در دهه ۱۹۹۰، در سال به طور متوسط ۵۰۰ هزار درخواست برای اطلاعات در بخش خدمات پژوهشی کنگره واصل شده است.

خدمات و محصولات

کتابخانه‌های پارلمانی دامنه گسترده‌ای از خدمات و محصولات متنوع را ارائه می‌دهند. عمومی‌ترین نقش کتابخانه پارلمانی عمل به مثابه خانه‌ای برای کتب و دیگر مواد کتابخانه‌ای، به منظور استفاده قانون‌گذاران است. در حدود نیمی از کتابخانه‌های پارلمانی همچنین به عنوان آرشیوی برای اسناد پارلمانی عمل می‌کنند. به عنوان خانه‌ای برای کتاب‌ها، اسناد و پیشینه‌ها پارلمانی، کتابخانه ممکن است به مثابه یک مکان منفعل عمل کند. بدین صورت که کتاب‌ها صرفاً توسط یک متصدی نگهداری شده، اما هیچ‌گونه خدمات فعالی به اعضا ارائه نشود.

تقریباً تمامی کتابخانه‌های پارلمانی، کتاب‌ها و دیگر منابعشان را، حداقل در حدی که یک سیاهه از موجودی خود داشته باشند، فهرست‌نویسی می‌کنند. در حقیقت تعداد زیادی از این فهرست‌ها به صورت اتوماسیون درآمده یا به نوبت در حال اتوماسیون است. یک گرایش جدید، استفاده از نرم افزار تخصصی شده به عنوان «نظام یکپارچه کتابخانه» است. این نظام نه تنها فهرست‌نویسی کتاب‌ها و ادواری‌ها را تسهیل می‌کند، بلکه همچنین باعث می‌شود که جایگاه این اقلام در مجموعه مشخص شده و گزارش‌گیری از ادواری‌های جدید به منظور حصول اطمینان از دریافت آن‌ها امکان‌پذیر شود و... به عنوان مثال روسیه و رومانی اخیراً یک نسخه تجاری از نظام یکپارچه کتابخانه اختیار کرده‌اند که "TLNLLB" نامیده می‌شود. همچنین یکی از کامل‌ترین نسخه‌های سفارشی^۱ برای کتابخانه پارلمانی کوئینزلند در استرالیا طراحی شد. این نظام که در آغاز "PARL-ALRS" نامیده شد (اما

هم اکنون با عنوان "CONCORD" به بازار عرضه می‌شود، گزارش‌های مدیریتی، عملیات کتابخانه‌ای، بازیابی تمام متن^۱ و کارکردهای مدیریت اطلاعات را با هم ترکیب می‌کند. این نظام حاوی پایگاه‌های داده جداگانه‌ای برای تک‌نگاشت‌ها، پیاپی‌ها، ادواری‌ها، مقالات خبری تمام متن، نوارهای ویدئویی رقومی شده^۲ و قانون‌گذاری تطبیقی است. "CONCORD"، تصاویر و اسناد را برای امکان جستجوی پیوسته^۳ مواد ذخیره شده که در جای دیگر در چندین شکل متفاوت (نظیر pdf, html, ...) وجود دارند، یکپارچه می‌سازد. همانند دیگر نظام‌های یکپارچه کتابخانه، "CONCORD" این امکان را برای کتابخانه فراهم می‌سازد که بتواند خدمات آگاهی‌رسانی جاری^۴ در زمینه مسائل جاری را برای اعضای پارلمان از طریق برقراری ارتباط بین پرونده اعضا با داده‌های موجود در پایگاه داده‌ها ارائه دهد. هر دو هفته یک بار، موارد مرتبط، منتشر شده و برای مراجعان فرستاده می‌شود تا آن‌ها بتوانند کپی اسناد مورد نظرشان را سفارش دهند.

تعدادی از کتابخانه‌ها با جستجوی واقعیات علمی و منابع، خدمات مرجع را برای پارلمان فراهم می‌آورند. اگر فضا اجازه دهد، در جایی که خدمات مرجع ارائه می‌شود، اتاق‌های مخصوص مطالعه تعبیه می‌شود. خدمات اطلاع‌رسانی و مرجع می‌توانند در شکل مواد و منابع کتاب‌شناختی نیز عرضه شوند که شامل جستجوی محصولات موجود و دیگر متون مربوط به سیاست‌های عمومی است. بسیاری از کتابخانه‌ها، کتاب‌شناسی‌های تخصصی را از مواد موجود در کتابخانه خود تهیه می‌کنند. دیگر خدمات مرجع، اقلام خاصی را نظیر کپی از موارد خاصی از مجلات داخلی یا بریده جراید، گزارشات علمی یا فنی، اسناد حقوقی یا دولتی، کتاب‌های امانت داده شده از مجموعه‌های کتابخانه و کپی مواد درخواستی یا تألیفی از تولیدات و مقالات در موضوعات جاری را در دسترس قرار می‌دهند. همچنین بسیاری از کتابخانه‌های پارلمانی، خدمات بریده جراید از روزنامه‌ها و دیگر خدمات خبری فراهم می‌آورند تا پارلمان را از موضوعات روز مطلع سازند.

پاسخ به استفساریه‌های قوه مقننه می‌تواند شفاهی یا کتبی باشد. این پاسخ‌ها می‌تواند از پاسخ‌های سریع با خط تلفن ویژه^۵ تا جستجوهای عمیقی که ممکن است به ساعت‌ها و یا حتی روزها برای تکمیل شدن به زمان نیاز داشته باشند، متغیر باشد. سهم عمده کار جاری کتابخانه پارلمانی خدمات مرجع می‌باشد که شامل پاسخ‌گویی به درخواست‌های خاصی

1. Full text retrieval
2. Digitized video recordings
3. On-line
4. Current awareness services
5. Telephone hotline

برای کسب اطلاعات از پارلمان است. خدمات مرجع تقریباً دو سوم درخواست‌های دریافتی به وسیله بخش خدمات پژوهشی کنگره را تشکیل می‌دهند.^(۲۰)

فعالیت‌های مرجع، طیف گسترده‌ای از امور را شامل جستجوی یک واقعیت خاص در یک جلد از منابع یا پایگاه‌های داده‌های مرجع تا تهیه یک کپی از قانون که هم‌زمان در قوه مقننه در حال بررسی است، دربرمی‌گیرد. در حقیقت، خدمات مرجع کتابدارهای پارلمانی اغلب به سمت پژوهش متمایل می‌شود. به عنوان مثال، ممکن است یک سؤال درباره نظام آموزشی کشور (یا گروهی از کشورها) پرسیده شود تا به عنوان مدلی برای مقایسه، در زمانی که پارلمان در حال تغییر نظام آموزشی کشور است، به کار رود. این تفاوت جزئی، مسئله‌ای بغرنج برای کتابخانه‌های پارلمانی که هم‌زمان کار مرجع و پژوهش را انجام می‌دهند به شمار می‌آید؛ به‌عنوان مثال، چگونه کارمند مناسبی را برای مدیریت درخواست‌های گوناگون اختصاص دهند. برای پژوهشگران به دلیل آموزش‌های متفاوت تخصصی، پاسخ‌گویی به تقاضاهای مرجع و برای کتابداران پاسخ‌گویی به درخواست‌هایی که نیازمند دانش موضوعی عمیق است، غیرمؤثر خواهد بود.

کتابخانه‌ها می‌توانند جایگاهی مبتکرانه را در تدارک خدمات مرجع برای قوه مقننه در پیش گیرند. این امر می‌تواند شامل تهیه فهرستی از دستاوردهای اخیر در موضوعات خاصی باشد که برای قانون‌گذار در خصوص مسائل در حال بررسی جالب توجه است. فهرست را می‌توان به گونه‌ای بسط داد که شامل مقالات مجلات علمی و روزنامه‌ها در مورد موضوعات واحد باشد که در آن صورت خدمات بسیار مفیدی تحت عنوان «اشاعه‌گزینشی اطلاعات» (SDI)^۱ خواهد بود. علاوه بر این، کتابخانه می‌تواند تمام مطالب جمع‌آوری شده در یک حیطه خاص را که چه بسا برای کمیسیونی که قانون‌گذاری در یک حوزه خاص را در دست بررسی دارد مفید باشد، ارائه دهد. همه کتابخانه‌ها قادر به انجام چنین فعالیت‌های زمان‌بری نیستند.

اغلب کتابخانه‌های پارلمانی قادر به فراهم آوردن خدمات بریده جراید هستند که یک خدمت آگاهی‌رسانی جاری مفید، اما کم‌هزینه است. این فعالیت با مرور سریع روزنامه‌ها و نشریات برای یافتن مواد مورد علاقه، بریدن، جمع کردن و سپس توزیع آن‌ها برای اعضای درخواست‌کننده و یا تمامی اعضاء آغاز می‌شود. خدمات بریده جراید را برخی از جزایر اقیانوسیه (نظیر کیریباتی، وانواتو، توآلو) نیز ارائه می‌دهند. هر سه عضو کارمند کتابخانه پارلمانی آلبانی هر روزه مقالات را از ۱۰ روزنامه برای پرونده‌های بریده جراید جدا می‌کنند. مقوله‌ها وارد رایانه شده تا مقالات مربوطه بتوانند به صورت موضوعی دسته‌بندی شوند.

کتابخانه با استفاده از این مواد ماهانه به طور متوسط دو کتاب‌شناسی برای استفاده اعضا تهیه می‌کند. در لتونی، تقریباً ۶ نفر موارد خاص را از بین ۲۰ تا ۲۵ مقاله جدا می‌کنند. آن‌ها چکیده‌ای روزانه را آماده کرده، به نحوی که اعضا می‌توانند پرونده‌های جدا شده را سفارش دهند. هر ویرایش شامل ۶ تا ۷ صفحه از بریده جراید است. کتابخانه پارلمان لیتوانی از قسمت بریده جراید مربوط به خود برخوردار است که هر روز صبح ساعت ۸:۱۵ در خدمت اعضا است. در مجارستان، همچنین فراکسیون‌های احزاب، خدمات بریده جراید مربوط به خود را با تأکید بر موضوعات مهم از منظر حزب تولید می‌کنند.

چندین کتابخانه، پایگاه داده‌های ویژه مورد استفاده قوه مقننه را ایجاد کرده‌اند، که این داده‌ها شامل پیگیری وضعیت قوانین پیش نویس شده و جمع‌آوری آمارهای اقتصادی است. همچنین برخی از آن‌ها به منزله آرشیوی برای اسناد و قوانین مهم پارلمانی عمل می‌کنند. به عنوان مثال، یک خدمت اطلاعاتی خودکار که اطلاعات حقوقی و پایگاه داده‌ها را فراهم می‌کند، نظام "POLIS" است که از سال ۱۹۸۰ در مجلس عوام انگلستان مورد استفاده قرار می‌گیرد. "POLIS" همچنین برای عموم مردم قابل دسترس بوده و می‌تواند از طریق اسامی یا موضوعات جستجو شود.

تعداد کمی از کتابخانه‌ها، خدماتی پژوهشی و تحلیلی ارائه می‌کنند که قوه مقننه را قادر می‌سازد تا راه‌حل‌های جایگزینی مربوط به سیاست‌های کشور را پیشنهاد، یا اصلاحات اساسی را در لایحه پیشنهادی توسط وزارتخانه‌ها صورت دهد. تعدادی از محصولات مکتوب تحلیلی می‌تواند به منظور پرداختن به موضوعات مورد علاقه قانون‌گذاری تهیه شوند: گزارش‌هایی که مشکلات را تعریف کرده و علت آن‌ها و راه‌حل‌های پیشنهادی جایگزین را تحلیل کرده است، تحلیل‌های حقوقی، چکیده لوایح و قوانین، مقایسه لوایح، تاریخچه یا پیشینه قانون‌گذاری، منابع مورد استفاده در تهیه پیش نویس سخنرانی‌ها، تألیف واقعیت‌ها و آمارها، و بسته‌های اطلاعاتی در زمینه‌های موضوعی خاص.

برخی از کتابخانه‌های پارلمانی، پیشینه برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی را ثبت می‌کنند که به آن‌ها امکان می‌دهد به خلاصه‌های مکتوب و نوارهای شنیداری و دیداری برای استفاده نمایندگان دسترسی داشته باشند. نروژ در این حوزه از خدمات پیشرو است، کشوری که به میزان زیادی به نهادهای رسانه‌آگاه^۱ مانند قوه مقننه تأکید دارد.

دیگر خدمات، نظیر هم‌اندیشی‌های شخصی، می‌توانند برای کمک به نمایندگان که زمان اندکی برای مطالعه دارند، مفید باشد. برنامه‌های رشد حرفه‌ای نیز برای اعضای قوه

۱. Media-conscious؛ منظور نهادهایی هستند که در آن‌ها رسانه‌ها از نقش برجسته‌ای برخوردارند؛ - م.

مقننه و کارمندان آن‌ها، واجد کارکردی مشابه است؛ این مطالب خواندنی شامل سمینارها و کارگاه‌ها درباره موضوعات خاص خط‌مشی و یا نهادهای قانون‌گذاری است می‌تواند که برای فراهم آوردن آموزش در خصوص اعمال و رویه‌های پارلمانی مفید باشد. دسترسی به پایگاه‌های داده‌های رایانه‌ای، نوارهای شنیداری و دیداری و دیگر محصولات ممکن است برای افزایش خدمات قانون‌گذاری در جایی که سرمایه‌ها و فناوری موجود است، تهیه شوند. البته ترجمه مکاتبات به زبان‌های خارجی نیز می‌تواند بخشی از خدماتی باشد که به قانون‌گذاران ارائه می‌شود.

خدمات پژوهشی

خدمات پژوهشی توجه ویژه‌ای می‌طلبند، چرا که در تلاش برای ایجاد پارلمان فعال‌تر در دموکراسی‌های نوظهور اروپای مرکزی و شرقی نقش مهمی بر عهده دارد. چنانچه پیش‌تر ذکر شد، پژوهش و تحلیل برای تغییر ماهیت گفتگو بین قوه مقننه و وزارتخانه‌ها و تأکید بر نقش بسیار فعال‌تر برای قوه مقننه در فرایند سیاست‌گذاری ضروری است. در حالی که خدمات پژوهشی به ویژه برای دموکراسی‌های نو ظهور اروپای مرکزی و شرقی و شوروی سابق مهم بود، این استدلال دارای اهمیتی مشابه برای هر پارلمانی است که می‌خواهد فراتر از صرف میدانی برای بحث باشد و خواهان ایفای نقشی فعال‌تر در فرایند تعیین سیاست‌های کشور است.

اصطلاح «پژوهش» طیف گسترده‌ای از فعالیت ذهنی را دربرمی‌گیرد.^(۲۱) در یک سوی این طیف، فعالیت‌های مبهمی وجود دارد که چه بسا به صورت خدمات پژوهشی یا مرجع شناخته شود. پژوهش در مورد یک واقعیت خاص در این حوزه تاریک قرار می‌گیرد. یقیناً، برخی از حقایق جمع‌آوری شده فعالیت مرجع محسوب می‌شوند. با این حال هنگامی که به دانش خاصی برای جداسازی داده‌ها در یک بافت خاص – که به صورتی تحلیلی معنادار هستند – نیاز باشد، شخص به حیطه پژوهش قدم نهاده است.

سطح دیگر فعالیت در طیف پژوهش، یافتن و ترکیب مقالات و نظرات کارشناسانه است که مباحث را در سیاست‌های عمومی مشخص می‌کند. گام‌های مرتبط در این مرحله شامل خلاصه کردن مطالبی است که دیگران درباره دلایل ایجاد مشکل و راه‌حل‌های احتمالی آن بیان کرده‌اند. اضافه کردن تحلیل مزایا و معایب گزینه‌هایی که به وسیله دیگران ارائه شده است، یا مقایسه و تطبیق تحلیل‌ها، مستلزم حرکت رو به جلو در این طیف است. مراحل بالاتر تحلیل شامل ارائه داده‌هایی است که ارتباط علی-معلولی را روشن ساخته یا انتخاب‌های بیش‌تر را برای عملی که در متون آورده نشده است، اما با توجه به حقایق و

دانش در مورد موضوع در دسترس منطقی به نظر می‌رسد، مشخص می‌سازد. هر دو این مراحل، اطلاعات قابل دسترس تصمیم‌گیران را افزایش می‌دهند، اما به لحاظ تحلیلی هنوز وارد حوزه‌های نوینی نشده‌اند.

نیاز به دانش تخصصی‌تر و زمان بسیار بیش‌تر، فرایندی است که مستلزم جمع‌آوری داده‌های اصلی است که بر ماهیت، مقیاس، و شدت و حدت مسائل مربوط به سیاست‌های عمومی تأکید می‌کند. این امر نشان دهنده آغاز فرایند حل مسئله است و حتی ممکن است تبدیل به مجموعه‌ای از شاخص‌ها برای تحلیل، درک و دنبال کردن یک موضوع ویژه از منظری جدید شود. در مرحله‌ای، این گام، از پتانسیل هدایت به سمت یافته‌هایی جدید درباره علل به وجود آمدن مسئله و یا تلاش‌هایی جدید برای حل آن‌ها برخوردار است. اغلب، روش‌های پیچیده ریاضی برای تعیین درجه ارتباط بین متغیرها یا برای کمک به حل مسائلی درباره علیت یا رخداد شانس^۱ به کار گرفته می‌شوند. پیچیدگی‌های ابزار مورد استفاده هر قدر که باشد، نتایج باید با اصطلاحات واضح و قابل فهم برای درک آسان آن توسط قانون‌گذار غیر متخصص نوشته شده و یا نشان داده شود.

یکی از بالاترین مراحل پژوهش و تحلیل، دنبال کردن آثار و نتایج ضمنی گزینه‌های مربوط به سیاست‌ها قبل از اعمال آن‌هاست. این امر اغلب نیازمند توسعه مدل‌های شبیه‌سازی رایانه‌ای برای آزمودن اثرات احتمالی سیاست‌ها تحت شرایط یا مفروضات متفاوت است. فرایند ایجاد مدل شبیه‌سازی، بالاترین مهارت‌های یک پژوهشگر را می‌آزماید. این امر مستلزم تعیین عوامل کلیدی است که بر فعالیت مورد نظر و همچنین تعمق در میزان رابطه احتمالی ممکن بین متغیرهای مستقل و وابسته — که راه دیگری برای شرح تعیین روابط علی است — تأثیرگذار است. روشن است که محققان باید به فهمی عمیق درباره مسائل سیاسی دست یافته باشند تا قادر به بیان نکات قابل توجهی درباره دلایل احتمالی ایجاد آن مشکل و سپس دنبال کردن آثار احتمالی راه‌حل‌های جایگزین براساس فهم خود از تعامل بین نیروهای پیرامونی مسئله باشند.

مرکز خدمات پژوهشی کنگره با بهره‌گیری از ۴۴۴ متخصص موضوعی، گسترده‌ترین پوشش را از انواع مختلف خدمات و محصولات پژوهشی فراهم می‌آورد. مهارت‌های کارمندان این نهاد، شامل گام‌های مرتبط با رشته‌های مربوط به قانون‌گذاری است: مهندسی، حقوق، اقتصاد، آمارگیری از نفوس^۲، سیاست خارجی، علوم سیاسی، جامعه‌شناسی، علم

1. Chance occurrence
2. Demography

اطلاع‌رسانی و... همچنین در بخش خدمات پژوهشی کنگره، سیاهه‌ای از چندین هزار گزارش پژوهشی نگهداری می‌شود.

برزیل با در اختیار داشتن ۱۸۸ متخصص پژوهش در دپارتمان مشاوره قانون‌گذاری مجلس نمایندگان^۱، حائز رتبه دومین ظرفیت بزرگ پژوهش و تحلیل است.^(۲) تمامی آن‌ها کارمند محسوب می‌شوند، اکثرشان حقوق‌دار بوده، و تعدادی از آن‌ها نیز دارای مدرک اقتصاد، مدیریت دولتی، آموزش و پرورش، مهندسی، زیست‌شناسی و... هستند. این بخش، گزارش‌های کوتاهی تولید می‌کند که چه بسا برای آماده شدن به یک یا دو روز و یا حتی بیش‌تر زمان نیاز داشته باشد. این زمان در پژوهش‌های عمیق‌تر ممکن است به دو تا سه هفته برسد. این گروه همچنین مسئول تهیه همه پیش‌نویس‌های قوانین برای مجلس نمایندگان همراه با سبد^۲ پژوهش و تحلیل آن است.

روسیه بخش تحلیلی جداگانه‌ای برای دو مجلس مجمع فدرال خود یعنی دوما و شورای فدراسیون^۳ دارد. کارمندان این دو نهاد – مجموعاً ۱۶۳ نفر – برای تدارک خدمات تحلیلی به مجمع فدرال در دسترس‌اند. «اداره مرجع پژوهش و قانون‌گذاری ژاپن»^۴ در آوریل ۱۹۹۷، ۱۵۲ کارمند از رشته‌های مختلف داشته است. این دفتر گزارش‌ها و خلاصه مباحثی از موضوعات مورد علاقه مجلس نمایندگان تهیه می‌کند. همچنین این دفتر که در ۱۴ بخش سازمان‌دهی شده است، باید علاوه بر امور پژوهشی، حجم سنگینی از کارهای مرجع را نیز انجام دهد.

یکی از نهادهای مهم پژوهش قانون‌گذاری، «اداره کل خدمات پژوهش و مرجع مجلس نمایندگان آلمان»^۵ است. این نهاد دارای ۹۶ متخصص موضوعی است که در سال ۱۹۹۶ در دوازده حوزه موضوعی سازماندهی شده بودند. هنگامی که ۱۶ کارمند پژوهشی کتابخانه پارلمانی و ۱۱ متخصص موجود در دیگر بخش‌های این نهاد به این تعداد اضافه شوند، این اداره به لحاظ تعداد کارمند پژوهشی در مقام پنجم دنیا قرار می‌گیرد. مجلس نمایندگان آلمان نمونه مهمی از طرق مختلفی است که در آن قوه مقننه می‌تواند برای فراهم آوردن و استفاده از اطلاعات سازماندهی شود. گرچه واحد پژوهش مرکزی آن به لحاظ بزرگی در رده پنجم دنیا قرار دارد، مجلس نمایندگان آلمان یکی از جامع‌ترین مجموعه‌های منابع اطلاعاتی در دسترس قوه مقننه محسوب می‌شود. این مجلس همچنین دارای چندین

1. Legislative Advisory of the Chamber of Deputies
2. Portfolio
3. Council of federation
4. The Japanese Research and Legislative Reference Bureau.
5. German Bundestag's Reference and Research Services Directorate General.

کمیسیون دائمی فعال با کارمندان متخصص آموزش دیده در زمینه کار کمیسیون مربوط است. احزاب سیاسی نیز همچنین برای مشارکت در مباحث سازمادهی شده‌اند و دارای کارمند متخصصی برای ارائه و گسترش اطلاعاتی‌اند که مبنای نظر حزب در مورد مسائل مربوط به سیاست‌ها است. تعداد متخصصان حزب (شامل کسانی که در بنیادهای تحت حمایت حزب فعالیت می‌کنند) بسیار بیش‌تر از کسانی است که در مجلس نمایندگان آلمان و یا هر پارلمان دیگری در جهان وجود دارند. کتابخانه پارلمانی با ۹۲ کارمند (شامل ۱۶ کارمند پژوهشی) و بزرگ‌ترین مجموعه کتابخانه صرفاً پارلمانی در جهان نیز در اداره کل خدمات پژوهش و مرجع واقع شده است. نتیجه کلی آنکه این کارمندان پژوهشی مرکزی و دیگر منابع غنی اطلاعاتی حمایت‌کننده مجلس نمایندگان آلمان، این نهاد را به عنوان یکی از معدود قوای مقننه مقتدر دنیا مطرح کرده است.

لهستان دارای ۱۰۸ پژوهشگر مختص قوه مقننه است. مجلس عوام لهستان از ۸۶ کارمند قوی در دفتر پژوهش برخوردار است (شامل ۳۷ کارمند پاره وقت). نظیر دپارتمان قانون‌گذاری مشورتی برزیل^۱، اداره پژوهش لهستان نیز نمونه دیگری از رشد سریع در دوران اخیر است. اداره به طور ناگهانی در اوائل دهه ۱۹۹۰ ایجاد شده و کارمندی از چند نهاد مربوط به آکادمی علوم جذب کرده است. این نهاد با برخورداری از ۶۸ کارمند تمام وقت همچنان در حال رشد است و نوید دهنده یکی از مهم‌ترین سرمایه‌گذاری‌ها در امر پژوهش در اروپاست. همتای این نهاد در مجلس سنای لهستان دارای ۴۰ کارمند تمام وقت است و با استفاده از کارشناسان بیرونی، میزان قابل ملاحظه‌ای از پژوهش و تحلیل سیاست‌ها را به صورت قراردادی انجام می‌دهد. (هم در لهستان و هم در روسیه، قوه مقننه همچنین دارای یک کتابخانه پارلمانی جداگانه است که به دو مجلس خدمات ارائه می‌کند. کتابخانه پارلمانی روسیه دارای ۵۴ کارمند و کتابخانه پارلمانی لهستان از ۷۲ کارمند برخوردار است). سه گروه پژوهش پارلمانی متشکل از تعداد ۸۰ تا ۱۰۰ کارمند هستند. این گروه‌ها شامل هندوستان (۹۳ نفر)، ایتالیا (۸۸ نفر)، و کانادا (۸۰ نفر) است.^(۲۳) کانادا همچنین دفتر پژوهش مجزایی در کتابخانه پارلمان دارد. کارمندان پژوهشی در کانادا کارمندان حرفه‌ای خود را برای کمک به کمیسیون‌های پارلمانی در انجام وظایف قانون‌گذاری، تحقیق و تفحص، و وظایف نظارتی بر وزارتخانه‌ها آماده کرده است. برخی کشورها که بین ۳۰ تا ۵۰ کارمند را به پژوهش و تحلیل اختصاص داده‌اند عبارتند از: استرالیا (۴۳ نفر)، مجلس عوام مصر (۳۶ نفر)، آرژانتین (۳۶ نفر)، و مجلس عوام انگلستان (۳۴ نفر).

1. Brazil's Advisory Legislative Department.

گرایش‌ها در کتابخانه‌های پارلمانی

کتابخانه‌های پارلمانی نهادهایی پویا هستند که باید با نیازهای در حال تغییر مراجعان قوه مقننه متحول شوند. در واقع، تحول، یکی از مضامین غالب در حیات کتابخانه‌های امروزی است.

انرژی تازه ناشی از اصلاحات دموکراتیک

به موازات آنکه بیش‌تر کشورهای دنیا ساختارهای خودکامه را کنار نهاده و قوای مقننه دموکراتیک تر و کاراتری را تأسیس کرده‌اند، کتابخانه‌های پارلمانی نیز به لحاظ تعداد و سرعت فعالیت در حال رشد و تحول اند.^(۳۴) در واقع، کتابخانه‌های پارلمانی قدیمی‌تر نیز به نوبه خود در فرایند سهیم شدن در فناوری و فعالیت‌های جدیدی که سرشار از معانی و انرژی جدید باشد، به همتایان جدید خود می‌پیوندند. به عنوان مثال، بخش کتابخانه و خدمات پژوهشی پارلمانی «فدراسیون بین‌المللی انجمن‌ها و نهادهای کتابخانه‌ها»^۱ (ایفلا) در طی دهه گذشته سه برابر یا بیش‌تر شده است (از ۳۰ نفر در سال ۱۹۸۵ به بیش از ۱۰۰ نفر در سال ۱۹۹۶ افزایش یافته است). این مرکز از کتابداران جدید و محققان قانون‌گذار پویایی از کشورهای روسیه، اوکراین، لهستان، رومانی، مجارستان، جمهوری چک، اسلواکی، اسلوانی، بلغارستان، آلبانی، لتونی، لیتوانی، استونی، کرواسی، و گرجستان بهره می‌برد؛ گرچه این کشورها تعداد کمی از انقلاب‌های دموکراتیک در اتحاد جماهیر شوروی سابق و اروپای شرقی هستند.^(۳۵) هنگامی که روابط جدیدی شکل گرفت، شبکه‌های قدیمی قوی‌تر شده و نیاز به همکاری به صورت فوری‌تر محسوس می‌شود. این امر منجر به دمیدن روح تازه‌ای به سرعت همکاری و تبادل بین کتابخانه‌های پارلمانی و تشدید تمرکز بر ایجاد راه‌های مؤثرتر برای خدمت‌دهی به قوه مقننه می‌شود.

تأثیرگذاری و کارایی

قوای مقننه در سراسر جهان تحت فشار ناشی از منابع محدود هستند؛ چرا که انگیزه حرکت به سوی عملکرد اقتصادی‌تر در تمام نهادها وجود دارد. کتابخانه‌های پارلمانی به‌نحو فزاینده‌ای در قالب اصطلاحات تجارت خصوصی یا خصایص کارایی سخن می‌گویند؛ به این صورت که در خصوص موضوعاتی از قبیل کوچک‌سازی یا بهینه‌سازی اندازه^۲، انجام فرایندهای طراحی راهبردی، مشورت با مراجعه‌کنندگان پارلمانی در مورد ارزش خدماتشان،

1. International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA)

2. right sizing

در معرض حسابرسی مدیریتی قرار گرفتن^۱، جستجوی راه‌های جدید برای حصول اطمینان از «ارزش پول»، و به طور کلی تلاش برای کار بیش‌تر با منابع کم‌تر بحث می‌کنند. (Bannenberg 1995) علاقه مشترک برای فعالیت‌های افزایش‌دهنده کارایی، همچنین باعث ارتقای تمایل به سهام شدن در ایده‌ها و تجارب مرتبط با همکاران می‌شود.

اتوماسیون

به رغم آگاهی به اهمیت فناوری، تهیه‌کنندگان اطلاعات در پارلمان، حرکت به سوی سوار شدن در قطار سریع السیر در شاهراه‌های اطلاعاتی را به تازگی آغاز کرده‌اند. همچنین به دلیل محدودیت منابع، آن‌ها تا حدی از تجارت بین‌المللی و همتایان دانشگاهیشان به لحاظ تأمین و استفاده از ابزارهای اتوماسیون و انقلاب ارتباطات از راه دور عقب مانده‌اند.^(۲۶) با این حال، این امر به طور گسترده‌ای به رسمیت شناخته شده که اتوماسیون و ارتباط از راه دور می‌تواند کارایی امور اطلاعاتی پارلمانی را به‌نحو قابل ملاحظه‌ای افزایش داده و پیشنهاد شده که قوه مقننه باید نقش فعالانه‌تری را در به‌کارگیری فناوری برای حل مشکلاتش ایفا کند. کارکردهای اتوماسیون در قانون‌گذاری شامل مواردی همچون دسترسی به اخبار بین‌المللی، تدوین و تنقیح قوانین، آمارهای دیگر کشورها یا نهادهای منطقه‌ای (نظیر پارلمان اروپا)، جایگاه قانون، و پایگاه‌های داده‌ها برای متون مربوط به سیاست‌های عمومی است.

در نتیجه کارایی گسترده چنین خدماتی، چندین پروژه برای اتوماسیون یا تقویت قابلیت‌های اتوماسیون کتابخانه‌های پارلمانی در تعدادی از کشورها در دست اقدام است. به عنوان بخشی از یک برنامه مشترک، همکاری و تبادل بین کنگره آمریکا و قانون‌گذاران اروپای مرکزی و شرقی و اتحاد جماهیر شوروی سابق، طرح‌های توسعه اتوماسیون جامعی در اوائل دهه ۱۹۹۰ در روسیه، اوکراین، لهستان، رومانی، مجارستان، جمهوری چک، اسلواکی، بلغارستان، آلبانی، لتونی، لیتوانی، و استونی اجرا شده است. «برنامه توسعه سازمان ملل»^۲ (UNDP) حامی مالی پروژه بزرگی در مصر است. بانک جهانی کمک چشمگیری به برنامه مدرن‌سازی در شیلی کرده است، و پروژه توسعه اتوماسیون جامعی در کاستاریکا در حال اجراست.^(۲۷) پروژه کاستاریکا که در سال ۱۹۸۹ آغاز شد، تلاش‌های بانک توسعه قاره آمریکا و مرکز دموکراسی را به هم پیوند داده است؛ در سال ۱۹۹۷ این پروژه فاز دوم خود شده است.^(۲۸) مزایای اتوماسیون در خدمات‌دهی روزانه به نیازهای پارلمان برای دسترسی سریع به

۱. حسابرسی گسترده‌ای که بر تجزیه و ارزیابی رویه‌های مدیریتی و عملکرد کلی یک سازمان تمرکز می‌کند؛ - م.

2. The United Nations Development Program

اطلاعات، و استفاده از ارتباطات از راه دور برای تسریع دسترسی به مواد و منابع بین‌المللی، به‌طور گسترده‌ای توسط کتابخانه‌های پارلمانی مورد تقدیر قرار گرفته است. اینترنت، پست الکترونیکی، تابلو اعلانات الکترونیکی، و پروتکل‌های انتقال فایل^۱ با سرعت بالا پاسخی است به نیاز فوری قوای مقننه به اطلاعات، که به‌نحو فزاینده‌ای در رویکردشان برای حل مشکلات، رقابتی عمل می‌کنند. این امر به خصوص در مورد کشورهای صادقی است که زیرساخت‌های ارتباطاتی ضعیفی دارند، کشورهایی که در آن‌ها تلفن و دورنگار به دلیل خطوط ناکافی تلفن، گهگاه عمل می‌کند. «شورای عالی اوکراین» با تبدیل شدن به گره اینترنتی^۲ از طریق ماهواره و ارتباط خطوط زمینی با سرعت بالا و ارتباط داخلی از طریق کابل‌های فیبر نوری برای اتصال شش ساختمان در یک شبکه به یکدیگر در آستانه حضور کامل در انقلاب ارتباط از راه دور است. از مدخل‌های «راهنمای جهانی کتابخانه‌های ملی پارلمانی»^۳ (که در خلال بررسی‌های غیررسمی انجام شده در سال‌های ۱۹۹۴ و ۱۹۹۶ تکمیل شده است)، چنین به نظر می‌رسد که تکنولوژی دورنگار در آن هنگام تقریباً جهانی شده بود، در سال‌های ۱۹۹۶-۱۹۹۵ تنها ۱۰ کتابخانه پارلمانی وجود داشت که فاقد شماره دورنگار بودند. دیسک فشرده و پست الکترونیکی فناوری‌هایی هستند که به‌طور وسیع مورد استفاده قرار می‌گیرند و استفاده از شبکه‌ها و نظام‌های کتابخانه‌ای خودکار یکپارچه در حال پیشرفت است. در اواسط سال ۱۹۹۷، یک جستجوی اینترنتی در ۵۴ سایت پارلمانی شامل چندین سایت جداگانه مخصوص کتابخانه‌های پارلمانی نشان داد که برخی از آن‌ها پست الکترونیکی هم ذکر کرده بودند. روی هم رفته در حدود ۵۰ آدرس پست الکترونیکی برای کتابخانه‌های پارلمانی وجود داشته که این تعداد سریعاً رو به افزایش است.^(۴) قسمت کتابخانه و خدمات پژوهشی پارلمان‌ها از سایت خاص و نیز یک فهرست پستی^۴ برای ارتباطات بین‌المللی و اهداف اطلاعاتی برخوردار است.

نهادهای منطقه‌ای

یکی از مؤثرترین راه‌های بهره‌مندی از اطلاعات و فناوری عملی، شرکت در کنفرانس‌ها و بازدیدهای شخصی از کتابخانه‌های کشورهای همسایه است. این همان الگویی است که به‌وسیله قسمت کتابخانه و خدمات پژوهش پارلمانی «ایفلا» دنبال می‌شود که سالی یک‌بار برای بهره‌مندی از ایده‌های یکدیگر به منظور بهبود نقش‌های اطلاعات پارلمانی در قوای

1. File transfer protocol
2. Internet node
3. World Directory of National Parliamentary Libraries
4. List serve

مقننه متبوع خود در گردهمایی‌ها شرکت می‌کنند. تأمین هزینه سفر به کنفرانس‌های بین‌المللی برای بسیاری از کتابخانه‌ها دشوار است که این امر عموماً به ویژه به دلیل محدودیت‌های مالی قوه مقننه به طور کلی است. در نتیجه، گرایش به تشویق و ایجاد انجمن‌های منطقه‌ای کتابخانه‌های پارلمانی به منظور کاهش مسافت و هزینه‌های صرف شده مربوط به این فعالیت‌های تبادلی ایجاد شده است.

قدیمی‌ترین اتحادیه‌های منطقه‌ای مربوط به کشورهای حوزه اسکاندیناوی است که در سال ۱۹۹۷ هفتاد و پنجمین سال تأسیس خود را جشن گرفتند. دومین اتحادیه به لحاظ قدمت، اتحادیه کتابدارهای پارلمانی «استرالاشیا»^۱ (APLA) است که جلسات خود را در سال ۱۹۷۲ آغاز کرد و به طور رسمی در سال ۱۹۸۴ سازمان‌دهی شد.^(۳۰) این اتحادیه شامل کشورهای استرالیا و اقیانوسیه است. اتحادیه‌ای از کتابخانه‌های پارلمانی محلی^۲ در سال ۱۹۷۵ در کانادا سازمان‌دهی شد. این اتحادیه با حروف اختصاری "APLIC"^۳ (انجمن کتابخانه‌های پارلمانی در کانادا) شناخته می‌شود. اروپا چهارمین اتحادیه کتابخانه‌های ملی-منطقه‌ای را در سال ۱۹۷۷ با نام «مرکز اروپایی پژوهش و اسناد پارلمانی»^۴ (ECPRD) تأسیس کرد. در آسیا و حاشیه اقیانوسیه اتحادیه کتابخانه‌های پارلمانی آسیا و اقیانوسیه (APLAP) وجود دارد که در سال ۱۹۹۰ تأسیس شد. جدیدترین این اتحادیه‌های منطقه‌ای، «اتحادیه کتابخانه‌های پارلمانی آفریقای شرقی و جنوبی»^۵ (APLESA) است که در سال ۱۹۹۴ شروع به کار کرده است. تأسیس یک سازمان منطقه‌ای بزرگ‌تر که تمام آفریقا را تحت پوشش قرار دهد، توسط اتحادیه پارلمان‌های آفریقا پیشنهاد شده است. از قطعنامه‌ای که در ژوئن سال ۱۹۹۴ به تصویب رسید، برای ایجاد یک نهاد که "ALDAAP" (اتحادیه کتابداران، متخصصان اسناد، و آرشیویست‌های پارلمان آفریقا) نامیده شد، استفاده گردید. همچنین تشکیل اتحادیه‌های منطقه‌ای برای آمریکای لاتین نیز بعد از اولین کنفرانس کتابخانه‌های پارلمانی "Ibero-American" در مکزیکوسیتی در سال ۱۹۹۳ تحت بررسی است و طراحی اولیه نیز در گروه‌بندی کتابخانه‌ها در اروپای مرکزی و شرقی صورت گرفته است.^(۳۱)

1. Association of Parliamentary Librarians of Australasia;

«استرالاشیا» منطقه‌ای در اقیانوس آرام جنوبی متشکل از سه جزیره استرالیا، زلاندنو و گینه‌نو است؛ - م.

2. Subnational

3. Association of Parliamentary Librarian In Canada

4. European Center for Parliamentary Research and Documentation

5. Association of Parliamentary Libraries of Asia and the Pacific

6. Association of Librarians, Documentalists, and Archivists of African Parliaments

خدمات پژوهشی

علاقه به خدمات پژوهشی قانون‌گذاری با توسعه قوای مقننه فعال‌تر در رژیم‌های اقتدارگرای سابق همراه بوده است. تمرکز بر این موضوع به علت اهمیت پژوهش و اطلاعات در ایجاد نقش فعال‌تر برای پارلمان امری طبیعی است. به علاوه، این گرایش با پدیدارشدن ساختارهای رژیم‌ی در بسیاری از کشورهایی که اخیراً روی به دموکراسی نهاده‌اند و دارای ساختار ریاستی یا نیمه‌ریاستی (نظیر مدل فرانسه) هستند، افزایش یافته است. به استثنای نروژ (که در سال ۱۹۹۷ توسعه ظرفیت پژوهش خود را در دست بررسی داشت)، این تمایل به پژوهش عمدتاً با کشورهای تازه دموکراتیک تداعی می‌شود. به نظر می‌رسد که نظام‌های پارلمانی تثبیت یافته‌تر با خدماتی خشنودترند که هنوز تأکید زیادی بر پژوهش نمی‌کنند. با این حال، این یک ارتباط نزدیک است و در مورد نقش پژوهش و تحلیل در کمک به قوه مقننه در انجام وظایفش و تثبیت جایگاه مناسب خود در ساختار حکومتی کشور، بحث ادامه‌داری وجود دارد.^(۳۲) دشوار بتوان قوه مقننه‌ای را در نقطه‌ای از جهان تصور کرد که فاقد ظرفیت پژوهش و تحلیل باشد و در عین حال بتواند به نحوی کارآمد، با مسائل پیچیده مقابله کند، اعتماد و احترام شهروندان خود را حفظ کند و یا نقش ویژه در اداره جامعه را که انجام آن تنها از عهده قوه مقننه برمی‌آید، ایفا کند.

کتابخانه‌های پارلمانی آینده

واضح‌ترین ویژگی که می‌توان درباره کتابخانه‌های پارلمانی در آینده مورد توجه قرار داد، تمرکز بر اتوماسیون و ارتباط راه دور برای انجام کار به صورت مؤثرتر است. حتی چه‌بسا الگوهای همکاری گسترده‌تری بین کتابخانه‌های پارلمانی پدیدار شود که در این الگوها برخی از کتابخانه‌ها در تهیه انواع ویژه‌ای از کتاب‌های گرانبها یا منابع کتابخانه‌ای (نظیر لوح‌های فشرده و نشریات دوره‌ای گرانبها) تخصص داشته باشند و به صورت الکترونیکی در استفاده از این منابع با همکاران خود سهیم شوند. هزینه فزاینده کتاب‌ها و نشریه‌های دوره‌ای، این امر را به سمت تخصصی شدن هدایت خواهد کرد.^(۳۳) حجم وسیعی از منابع کتابخانه پارلمانی آینده به صورت دیجیتالی خواهد بود. کتابخانه پارلمانی در آینده، بیش‌تر بر پایگاه داده‌های اطلاعات جاری تأکید خواهد کرد تا مواد آرشیوی به شکل کتاب یا سند. این کتابخانه‌ها همچنین قادر به ارسال این مواد به استفاده‌کنندگان در قوه مقننه به صورت الکترونیکی و یا سهیم شدن در آن‌ها با دیگر کتابخانه‌های پارلمانی در سراسر جهان خواهند بود. حجم انبوهی از اطلاعات می‌تواند به صورت دیجیتالی در دیسک‌های نوری و یا در قالب دیسک فشرده ذخیره شود که

این امر همچنین راهی برای رفع نگرانی‌ها در مورد کمبود فضا و محافظت از منابع است. ممکن است که مواد و منابع تولید شده برای قوه مقننه با هزینه اندک یا بدون هیچ هزینه‌ای بر روی اینترنت قرار داده شود و برای دیگر کشورها، محققان و عموم مردم نیز در دسترس قرار گیرد. انجام پژوهش تطبیقی و استفاده از مجموعه‌های کمیاب و تخصصی بدون آسیب رساندن به آن‌ها و رقابت با دیگر استفاده‌کنندگان از یک کتاب، آسان است.^(۳۴) کتابخانه‌های پارلمانی در آینده به طور روزافزونی تحت زعامت قوه مقننه قرار خواهند گرفت، زیرا این کتابخانه‌ها نیز متمایلند خدمات خود را به نحوی مناسب برای فعالیت‌های پارلمان نه تنها به لحاظ محتوا، بلکه حتی به لحاظ زمان‌بندی ارائه کنند. این گفتگو و تعامل می‌تواند در قالب‌های گوناگونی صورت گیرد، نظیر گروه‌هایی که بر خدمات و محصولاتی ویژه تمرکز می‌کنند، مصاحبه‌ها و پرسشنامه‌ها، و تماس منظم با رؤسای کمیسیون‌ها و قوای مقننه (به عنوان ارکان تعیین‌کننده محصولاتی که کتابخانه پارلمانی باید احتمالاً آن را کامل کند، یا نهادهایی که محور فعالیت هفته آتی قوه مقننه مشخص می‌کنند). مرکز خدمات پژوهشی کنگره اخیراً خدمت جدیدی با عنوان «اطلاع‌رسانی به نماینده»^۱ ایجاد کرده است. این نظام شامل سیاهه یک یا دو صفحه‌ای است که بر محصولات خدمات پژوهشی کنگره در زمینه قانون‌گذاری که در جلسه هفته جاری کنگره تحت بررسی قرار خواهند گرفت تأکید می‌کند. اداره‌ها می‌توانند گزارش‌های خدمات پژوهشی کنگره را از طریق دورنگار، نسخه سخت^۲، یا سامانه رایانه‌ای دریافت کنند. همچنین گزینه‌های از موضوعات با رهبران کنگره مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد. مشکل بتوان الگوی دیگری را فراتر از این الگوهای گسترده متصور شد. این احتمال وجود دارد که با معرفی هر الگو - به دلیل ارتباطات و تعاملات حرفه‌ای توضیح داده شده در این مقاله و انگیزه سهیم شدن در اطلاعات و گسترش آن‌ها - به سرعت در دیگر کتابخانه‌های پارلمانی مورد بهره‌برداری قرار گیرد. به تدریج خدمات و محصولات خاصی از این ملغمه تکامل خواهد یافت که در پی یاری رساندن به قوه مقننه در ایفای مناسب نقش مبتنی بر قانون اساسی خود در حکومت‌اند.

پرونده‌های علمی انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

1. Legislative alert
2. Hard copy

پی‌نوشت‌ها

۱. ۱۹۱ کشور توسط «کول» در «راهنمای جهانی کتابخانه‌های ملی» فهرست شده است (از این پس فقط «راهنمای جهانی» ذکر می‌شود). گرچه کتاب مذکور در سال ۱۹۹۶ منتشر شده است، داده‌های آن بیش‌تر وقایع مربوط به سال‌های ۱۹۹۵ و ۱۹۹۶ را در برمی‌گیرد.

۲. در «راهنمای جهانی»، فدارسیون‌ها و کشورهای دارای بخش‌های خودمختار که از قوای مقننه، در سطح محلی برخوردارند نیز وجود دارد. (پارلمان اروپا مثالی از یک قوه مقننه فراملیتی است.) این مقاله تنها به کتابخانه‌های ملی پارلمانی پرداخته است. از میان ۱۹۱ کشور موجود در «راهنمای جهانی»، حدود سی کشور فاقد کتابخانه پارلمانی هستند. این نه کشور فاقد پارلمان عبارتند از: افغانستان، بروئی، برمه (میانمار)، گامبیا، لیبریا، نیجر، نیجریه، سومالی، و واتیکان. شش کشور دیگر که گرچه واجد پارلمان بودند اما به پرسشنامه «راهنمای جهانی» پاسخ ندادند عبارتند از: ساحل عاج، اریتره، گرینادا، گویان، هائیتی و عراق. و بالاخره پانزده کشور از پاسخ‌دهندگان به پرسشنامه که پارلمان داشتند، ولی فاقد کتابخانه پارلمانی‌اند عبارتند از: باهاما، بلاروس، جمهوری آفریقای مرکزی، چاد، گینه، گینه بیسائو، کره جنوبی، لیختن اشتاین، جزایر مارشال، موریتانی، موناکو، سنت‌وینسنت و گریناداین، سن‌مارینو، جزایر سیشلز، و تونگا.

اختلاف میان تعداد کشورها و تعداد قوای مقننه تا حدی به این واقعیت بازمی‌گردد که برخی از کشورها در جنگ به سر برده و یا دیگر اشکال ناآرامی‌های سیاسی یا مدنی را تجربه می‌کنند. عامل دیگر آنکه بعضی از پادشاهی‌ها (بیش‌تر در خاورمیانه) به‌جای قوه مقننه دارای شوراها مشورتی هستند. بعضی از این گروه‌ها، از گروه‌های صرفاً مشورتی انتصابی تبدیل به مجالسی شده‌اند که شامل تعدادی از اعضای انتخابی نیز هستند. کشور واتیکان از این نظر استثنا است؛ این کشور برای همیشه قوه مقننه نخواهد داشت. امید است که در کشورهایی نظیر نیجریه و برمه حاکمیت نظامی عاقبت جای خود را به حاکمیت قانون و شکل‌گیری قوه مقننه دهد.

اگرچه انتظار می‌رفت که تعداد کتابخانه‌های پارلمانی براساس این آمار ۱۶۱ عدد باشد (۱۹۱ کشور منهای ۳۰ کشور که فاقد کتابخانه پارلمانی هستند)، تعداد واقعی آن‌ها ۲۰ کتابخانه بیش‌تر بوده و ۱۸۱ عدد است. زیرا برخی از نظام‌های قانون‌گذاری دو مجلسی (به عنوان مثال انگلستان، فرانسه، ایتالیا، اسپانیا، هلند، و برزیل) بیش از یک کتابخانه پارلمانی دارند. در حقیقت ۷۰ درصد همه نظام‌های قانون‌گذاری دو مجلسی در اروپا به وسیله دو کتابخانه مجزا خدمت‌دهی می‌شوند.

خط‌مشی تحریریه «راهنمای جهانی» این است که پاسخ کشورهای پاسخ‌دهنده به این سؤال

که «آیا آن‌ها دارای مکانی هستند که بتوان آن را کتابخانه پارلمانی نامید؟» را همان‌گونه که هست بپذیرند. مدخل «مجلس نمایندگان باهاما» مثال خوبی است. در ویرایش پنجم «راهنمای جهانی» (۱۹۹۴)، باهاما گزارش داده که «هیچ کتابخانه پارلمانی ندارد. اما به گفته سخنگوی مجلس گزیده‌ای از کتاب‌ها و مقالات پارلمانی وجود دارد. همچنین در قفسه‌های کتاب لابی پارلمان، قوانین و آرا و مشروح مذاکرات از سال ۱۷۲۹ به بعد وجود دارد که ممکن است اعضا آن‌ها را مطالعه کنند». در سال ۱۹۹۶ نیز باهاما چنین گزارش داده که فاقد کتابخانه پارلمانی است. در این مورد، نبود کتابخانه مجلس احتمالاً به این دلیل بوده است که هیچ اتاق مخصوصی که در آن کتاب‌ها نگهداری شود، وجود نداشته است. اما از آنجا که کتاب‌ها قسمتی از ارثیه اجدادی آن جزیره بوده‌اند، تردیدی نیست که کارمندان برای جلوگیری از گم شدن آن‌ها تلاش و نظارت می‌کردند. به علاوه، چه بسا امکان دسترسی به قوانین و مشروح مذاکرات قبل از سال ۱۷۲۹ به وسیله اعضا به عنوان یک خدمت ارزشمند کتابخانه‌ای تلقی شود». بنابراین پتانسیل برای پاسخ‌های گوناگون کاملاً واضح است.

۳. برای سهولت، صفت پارلمانی به طور کلی برای شامل شدن نهادهای قانون‌گذاری که چه‌بسا مناسب‌تر است که ریاستی یا نیمه‌ریاستی نامیده شوند، مورد استفاده قرار می‌گیرد. در حقیقت، امروزه اغلب قوای مقننه در جهان به شکل پارلمانی طراحی شده‌اند و این واژه فراگیر در اغلب موارد خاصی که به کار می‌رود، مناسب است.

۴. در بیش‌تر پارلمان‌ها، بخش ناچیزی از اطلاعات بر مبنای منابع موجود در قوه مقننه شکل گرفته است. اغلب اطلاعات از وزارتخانه‌ها و یا کمیسیون‌های قانون‌گذاری کسب می‌شود. کمیسیون‌های دائمی، در صورت وجود داشتن، معمولاً از تعدادی کارمند خبره برخوردارند، اما تعداد واقعی کل کارمندان به ندرت به ۶ تا ۱۲ نفر می‌رسد و در اغلب موارد کم‌تر از این تعداد است. کارمندان این کمیسیون‌ها صرفاً قادر به رفع نیازهای مراجعان اصلی کمیسیون بوده و فرصت کمی برای کمک به دیگر اعضای قوه مقننه دارند. تنها تعداد معدودی از نمایندگان دارای بیش از یک یا دو کارمند شخصی‌اند. (برزیل بودجه سخاوتمندانه‌ای را برای کارمندان هر یک از اعضای پارلمان اختصاص داده است؛ کانادا حداقل ۴ و استرالیا حداقل ۳ کارمند را به هر یک از اعضا اختصاص داده، اما این سه کشور از این حیث استثنایی‌اند. کارمندان شخصی، در صورت وجود داشتن، باید نیازهای نمایندگان را برآورده سازند. همچنین برخی از احزاب و فراکسیون‌ها دارای کارمند خاص خود هستند. آن‌ها می‌توانند منبعی ارزشمند از مهارت‌های مهم و سیاسی برای اعضا در خصوص موضوعات سیاست‌گذاری محسوب شوند. اما، باز هم تعداد کارمندان محدود بوده و جهت‌گیری حزبی آشکاری به کارمندان گردآوری اطلاعات، تحمیل می‌شود. این کارمند هوادار صرفاً ممکن است متمایل و یا قادر به کمک به اعضای قوه مقننه باشد.

سرانجام، برخی از قوای مقننه دارای بخش‌ها یا گروه‌های پژوهشی جداگانه‌ای علاوه بر کتابخانه‌های پارلمانی‌اند. گرچه برخی اوقات نقش پژوهش جزئی از کار کتابخانه پارلمانی تعریف می‌شود، اما نمونه‌های مهم فراوانی از هویت‌های مجزایی وجود دارد که پژوهش و تحلیل را برای قوای مقننه انجام می‌دهند. این مقاله به علت تعداد بیش‌تر کتابخانه‌های پارلمانی و در دسترس بودن اطلاعات در آن‌ها، بر این گونه کتابخانه‌ها تمرکز می‌کند. همچنین در مورد نقش پژوهش بحث کرده و اطلاعاتی را در خصوص فعالیت‌های پژوهشی در کتابخانه‌های پارلمانی و منابع پراکنده خدمات پژوهشی جداگانه‌ای که در پارلمان‌ها وجود دارند، ارائه می‌دهد. در این چارچوب گسترده‌تر، اصطلاح «کتابخانه‌های پارلمانی» باید در کل به مثابه «خدمات پژوهشی و کتابخانه برای پارلمان‌ها» تلقی کرد، مگر در مواردی که از داخل متن مشخص باشد که منظور ما یکی از دو معنای پیش‌گفته بوده است.

۵. اندازه متوسط کتابخانه‌های پارلمانی کاملاً کوچک است. این اندازه در کشورهایی که فاقد کتابخانه پارلمانی‌اند و یا به تازگی به تأسیس آن اقدام کرده‌اند، در حد صفر است. ۱۴ مورد از کشورهایی که به پرسشنامه «راهنمای جهانی» پاسخ دادند، صرفاً دارای یک کارمند برای کتابخانه‌اند. (و ۱۵ کتابخانه کم‌تر از ۲ کارمند دارند، شامل ۱،۵ نفر برای مجلس اول هلند). ۲۳ کتابخانه صرفاً ۲ کارمند را فهرست کرده و ۱۳ کتابخانه وجود ۳ نفر کارمند را گزارش کرده‌اند. اگر توگو را نیز در نظر بگیریم که وجود ۳،۳ نفر کارمند را گزارش داده است، ۵۲ کتابخانه با کم‌تر از ۴ کارمند وجود دارد که ۲۹ درصد کل کتابخانه‌های پارلمانی را شامل می‌شود.

۶. این ریخت‌شناسی با مختصری تفاوت در اثری از «رابینسون» (Robinson, 1991) ذکر شده است.

۷. با حمایت‌های کنگره آمریکا، خدمات پژوهشی کنگره (CRS) برنامه همکاری و تبادل با قوای مقننه دموکراتیک در حال تکوین در اروپای مرکزی و شرقی را از بهار سال ۱۹۹۰ تا تکمیل پروژه در دسامبر ۱۹۹۶ اجرا کرده است. برنامه توسط گروه ویژه در اروپای شرقی و یا کمیته مشترک کتابخانه (هیئت ناظر بر خدمات پژوهشی کنگره) و نهاد مادر (کتابخانه کنگره) اجرا شد. قوای مقننه در این کشورها برای توسعه کتابخانه و خدمات پژوهشی تشویق و یاری شدند: آلبانی، بلغارستان، جمهوری چک، استونی، مجارستان، لتونی، لیتوانی، لهستان، رومانی، روسیه، اسلواکی و اوکراین. گرچه مصر نیز که خارج از این منطقه قرار دارد، در این پروژه شرکت کرد. برنامه شامل سرمایه‌گذاری تقریباً ۵۲۸ میلیون دلاری برای خرید و شبکه‌سازی کامپیوترهای شخصی، تهیه کتاب‌ها و مواد کتابخانه‌ای برای کتابخانه‌های پارلمانی، آموزش کارمندان برای انجام فعالیت‌های پژوهشی و مرجع و نیز استفاده از اطلاعات در فرایند قانون‌گذاری، فراهم‌آوری کمک‌های فنی تخصصی برای کمک در ایجاد قابلیت‌های پژوهشی و تحلیل و

تدارک دیگر نیازهای اطلاعاتی دارای اولویت برای پارلمان‌ها بود.

۸. اولسون از این وضعیت به عنوان حالت مطلوب طرفداری نکرده است. وی این وضعیت را صرفاً به عنوان وضعیت موجود توصیف کرده و پذیرفته است که به آن وضعیتی دموکراتیک اطلاق شود.

۹. گرچه بخش عمده‌ای از این استدلال کلی‌نگرانه است، اما تا حدودی از مبنای پایه تجربی نیز برخوردار است؛ این ادعا براساس تجارب نویسنده به این شرح طرح شده است: تجربه کار در دولت آمریکا (۱۰ سال کار در قوه مقننه و ۲۵ سال در قوه مقننه)؛ سروکار داشتن عمیق با قوه مقننه چند کشور به عنوان مشاور (شامل روسیه، اوکراین، لهستان، رومانی، مصر، جمهوری چک، مجارستان، بلغارستان، اسلواکی، آلبانی، لیتوانی، لتونی، استونی)، حضور به عنوان عضو، مأمور یا رئیس در خدمات پژوهشی و کتابخانه پارلمان‌های اتحادیه بین‌المللی انجمن‌ها و نهادهای کتابداری (IFLA) و نیز بحث‌های مختصر با دیگران برگرفته از خلاصه ملاقات‌های نمایندگان از یک مجلس یا مجالس بیش‌تر در طول چهار سال گذشته...

۱۰. این امر به این معنی نیست که از ارائه اطلاعات به نحو آگاهانه‌ای خودداری شده و یا اینکه قوه مجریه به قوه مقننه دروغ گفته است. با این حال، قوه مجریه پیش از تهیه اطلاعاتی با ماهیت بالقوه آسیب‌زننده، منتظر استفساریه مستقیم خواهد ماند. این چالش - یعنی طرح سؤال درست برای در دسترس قرار گذاشتن اطلاعات - اغلب مستلزم دانش تخصصی در آن زمینه برای جستجوی اطلاعات است.

۱۱. اشاره به «ماشین امضا» تصادفی نیست، بلکه واجد معنای خاصی است. ماشین امضا، توصیف دقیقی برای قوای مقننه باقی مانده در شوروی سابق و اقماری پیشین آن در اروپای مرکزی و شرقی است.

۱۲. اهمیت فراهم‌آوری سنتزی از اطلاعات بی‌طرفانه و بدون جهت‌گیری، به نحو قابل قبولی در اثر انگلفیلد (Englefield 1990,7) ذکر شده است: «در گام اول گرچه جریان اطلاعات به اعضای پارلمان تقریباً در مرحله اشباع قرار دارد، ولی تقریباً همه اطلاعات جزئی بوده و برای متقاعد کردن آن‌ها به سوی خط‌مشی خاصی استدلال می‌کنند... برای مواجهه با این هجوم اطلاعات، نقش اساسی خدمات پارلمانی آن است که یگانه عرضه‌کننده خدمات اطلاعاتی غیرجهت‌دار به نمایندگان باشند.

۱۳. ابهام زیادی در خصوص تاریخ تأسیس یک کتابخانه پارلمانی وجود دارد: آیا این تاریخ با اولین کنار گذاشتن کتاب‌ها برای استفاده پارلمان است یا زمانی است که اولین کتابدار منصوب شده است یا زمان دیگر؟ بهترین نمونه این ابهام، وضعیت مجلس عوام در بریتانیا است. اولین کتابدار پارلمان در سال ۱۸۱۸ منصوب شده، اما پیدایش مجموعه‌ها را می‌توان در سال ۱۵۴۷ ردگیری کرد (به نقل از: مکاتبات شخصی با جنیفر تانفیلد، کتابدار مجلس

عوام انگلستان). تاریخی که در این فصل مورد استفاده قرار گرفته، تاریخی است که توسط کشورها در پرسشنامه «راهنمای جهانی» قید شده است.

۱۴. در این زمینه نیز اختلاف نظر وجود دارد. گرچه در «راهنمای جهانی» قید شده است که کتابخانه پارلمانی کانادا در سال ۱۸۶۷ (در زمان اتحادیه) ایجاد شده است، مجموعه کتابخانه از کتابخانه‌های قوای مقننه کانادای شمالی و جنوبی تشکیل شده که در سال‌های ۱۸۶۷-۱۸۴۰ وجود داشته است، در واقع، برخی از این مواد به مستعمره اصلی بریتانیا در کانادا مربوط می‌شود (مکاتبات شخصی ریچارد پیر، کتابدار پارلمان کانادا). می‌توان چنین ادعا کرد که قدمت برخی از این مجموعه‌ها به تصرف کبک در سال ۱۷۵۹ باز می‌گردد (مکاتبات شخصی اریک اسپایسر، کتابدار بازنشسته پارلمان کانادا). در اینجا نیز از همان روش استفاده از تاریخ قید شده توسط کشورها در پرسشنامه «راهنمای جهانی» استفاده می‌کنم.

۱۵. این کتابخانه که دارای ۶۸۴۷ جلد کتاب بود و گفته می‌شود بهترین کتابخانه آمریکا در زمان خود بوده، به قیمت ۲۳۹۵۰ دلار خریداری شد. این تصمیم البته به اتفاق آرا گرفته نشد و تنها با ۱۰ رأی اتخاذ شد. در این مورد شکایت‌هایی مبنی بر اینکه کتابخانه دارای کتب بیش از حد نیاز در موضوع فلسفه است و حتی «دارای کتاب‌هایی با گرایش‌های کفرآمیز، غیرمذهبی و غیراخلاقی است». انگیزه جفرسون از فروش کتابخانه خود، نیاز به پول بود؛ «جفرسون در آن هنگام ۷۱ ساله بود و شدیداً مقروض بود. دو سوم از ۲۳۹۵۰ دلاری که به او پرداخته شد مستقیم به طلبکارهای او پرداخته شد از میان آن‌ها می‌توان به میهن پرست لهستانی تئودوس اشاره کرد که ۴۸۷۰ دلار به او مقروض بود» (Goodrum and Dalrymple 1982, 14-15).

۱۶. هر پنج جمهوری آسیای مرکزی پس از تجزیه اتحاد جماهیر شوروی سابق دارای ۳ یا تعداد کم‌تری کارمند در کتابخانه‌های پارلمانی تازه تأسیس خود است: قزاقستان ۳ نفر، قرقیزستان ۲ نفر، و جمهوری‌های تاجیکستان، ترکمنستان و ازبکستان هر کدام یک نفر.

۱۷. براساس «راهنمای جهانی»، بزرگ‌ترین کتابخانه‌ها براساس تعداد کارمندان مربوط به آرژانتین (۹۰۰ نفر)، ژاپن (۸۵۰ نفر)، ایالات متحده (۷۶۷ نفر)، استونی (۵۹۱ نفر)، و اوکراین (۵۴۶ نفر) است. برای کسانی که با کتابخانه‌های پارلمانی و فعالیت‌های آن‌ها آشنا هستند، ترتیب این فهرست عجیب به نظر می‌رسد. دلیل آن وجود ناهمگونی در گزارش تهیه شده از پرسشنامه «راهنمای جهانی» با عنوان «کتابخانه پارلمانی» است که داده‌های آن پایه این تحلیل به شمار می‌روند. در برخی موارد کتابخانه ملی واجد کارکردی دوگانه شده و به عنوان کتابخانه پارلمانی نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد. این وضعیت در مورد اوکراین و

تمامی جمهوری‌های حوزه بالتیک صادق است (همین امر است که جایگاه استونی را در فهرست مقیاس کتابخانه‌ها تبیین می‌کند). آرژانتین از این نظر که کارمندان فراوان آن همچنین به عموم مردم خدمات ارائه می‌دهند، یک استثنا محسوب می‌شود. اگر در مورد آن دسته از کتابخانه‌ها یا بخش‌هایی از آن‌ها که به پارلمان خدمات ویژه ارائه می‌دهند و یا آن کتابخانه‌هایی که به عموم مردم خدمات‌دهی می‌کنند، به صورت یکسان گزارش داده شود، تعداد کل کارمندان کتابخانه کنگره باید در «راهنمای جهانی» به جای ۷۶۷ نفری که برای «خدمات پژوهشی کنگره» (CRS) فهرست شده‌اند، ۵۰۰۰ نفر ذکر شود.

گرچه همه مجموعه کتابخانه برای کنگره قابل دسترسی است، تنها کارمندان «خدمات پژوهشی کنگره» منحصراً برای قوه مقننه کار می‌کنند. بقیه کارمندان به محققان، وزارتخانه‌ها و نهادهای دولتی و همگان خدمات‌دهی می‌کنند. در آرژانتین، در کتابخانه کنگره یک راهنمای مرجع قوه مقننه (Legislative Reference Directorate) وجود دارد. این بخش متشکل از ۸۲ کارمند شامل ۳۶ پژوهشگر است که در خدمت برآوردن نیازهای قوه مقننه‌اند. مشابه این گروه در ژاپن، خدمات مرجع پژوهشی و قانون‌گذاری کتابخانه ملی مجلس نمایندگان است که دارای ۱۶۱ نفر کارمند قوی و باتجربه است. (در سال ۱۹۹۷، ۱۵۲ نفر استخدام شده بودند). تعداد کارمند مربوط به مجلس نمایندگان آلمان باید به صورت متفاوتی تفسیر می‌شد، چرا که تنها شامل کتابخانه بوده و بخش دیگری از «اداره کل خدمات پژوهشی و مرجع» را که پژوهش عمومی را برای مجلس نمایندگان انجام می‌دهد، دربر نمی‌گرفت. تصحیح جزئی‌تر کلیه مدخل‌های مربوط به کارمندی‌گری در «راهنمای جهانی» مقدور نبود، این کار برای مدخل‌های بزرگ‌تر با توجه دانش شخصی نویسنده در مورد آن نهادهایی که وی با آن‌ها آشنا بود، انجام شد. به این ترتیب این داده‌ها ترکیبی است از شواهد کل‌نگرانه و داده‌های خام پرسشنامه‌ای که با اطلاعات دیگر تکمیل شده است. از آنجا که این بحث با زیرمجموعه‌های کوچکی از مؤسسات بسیار بزرگ سروکار دارد، نویسنده تا حد قابل قبولی به نتایج حاصل شده اطمینان دارد.

۱۸. گرچه تقریباً تمامی داده‌های این فصل از ویرایش ششم «راهنمای جهانی» اخذ شده است، مقایسه منطقه‌ای گسترده‌تری براساس ویرایش پنجم این اثر (۱۹۹۴) انجام شده است. این داده‌های تطبیقی منطقه‌ای تا حدی قدیمی‌ترند، اما ترتیب نسبی بزرگی آن‌ها و همچنین آمارهای توصیفی برگرفته از آن‌ها تغییر چندانی نداشته است.

۱۹. البته تمامی این آمارها نسبی است. ۲ نفر کارمند کتابخانه توآلو به دلیل اینکه باید به ۱۲ نفر اعضای پارلمان خدمات ارائه دهند، احتمالاً خود را بسیار مشغله می‌دانند. لاندی

۱۹۸۹) دامنه مقیاس‌های پارلمانی را (از چین با ۲۹۷۸ عضو پارلمان تا توآلو که اکنون ۱۳ نماینده دارد) مورد بررسی قرار داده است.

۲۰. با این حال، همان‌گونه که ذکر شد، درصد بسیار بیش‌تر وقت در «خدمات پژوهشی کنگره» صرف پژوهش و تحلیل می‌شود. با اینکه تعداد جستجوهای مرجع درصد بالایی از حجم کلی کار را تشکیل می‌دهد، اما مقدار زمانی که صرف پاسخ‌گویی به این تقاضاها می‌شود تقریباً بالعکس است (یعنی تقریباً یک سوم کل زمانی که صرف فعالیت‌های مرجع می‌شود). در «خدمات پژوهشی کنگره»، حجم عمده جستجوهای مرجع به وسیله کتابدارها و تکنسین‌های کتابخانه انجام می‌پذیرد و بدین ترتیب بخش عمده وقت پژوهشگر برای کاوش عمیق در خصوص موضوعات قانون‌گذاری اختصاص می‌یابد. این دو جنبه از خدمات اطلاع‌رسانی ارتباط نزدیکی با یکدیگر دارند. بخش عمده فهرستی که توسط کتابدارهای مرجع در پاسخ‌گویی به تقاضاها مورد استفاده قرار می‌گیرد، در واقع به وسیله پژوهشگران «خدمات پژوهشی کنگره» به شکل گزارش‌ها و تحلیل‌ها، برگه‌های اطلاعات و خلاصه‌ای از موضوعات جذاب روز و همچنین بسته‌های اطلاعاتی – که توسط کتابدار برای برآورده کردن تقاضاهای با حجم زیاد تهیه می‌شود – فراهم می‌گردد. (این منابع پیوسته روزآمد می‌شوند).

۲۱. این بحث از اثر انگلفیلد (Englefield 1993, 65-67) برگرفته شده است.

۲۲. برزیل کشوری تازه وارد در میان کشورهای دارای تسهیلات پژوهشی عمده است. پیش از سال ۱۹۹۰، برزیل تنها دارای ۳۰ متخصص پژوهشی بود که باید به ۵۰۰ نفر اعضای مجلس نمایندگان خدمت‌دهی می‌کردند. اما توسعه اخیر، این کشور را از نظر اندازه، در میان کشورهای پیشرو قرار داده است. این اطلاعات براساس مصاحبه با فلاویو ف. فاریک مدیر این بخش در ۲۶ ژانویه ۱۹۹۵ در واشنگتن دی. سی و مکاتبات بعدی وی در ۱۶ ژوئن ۱۹۹۷ جمع‌آوری شده است.

۲۳. در ایتالیا این تعداد شامل ۳۰ پژوهشگر در کتابخانه سنا، ۳۳ پژوهشگر در مجلس نمایندگان و ۲۵ کارمند پژوهشی در بخش مطالعات و پژوهش مجلس نمایندگان است. تنها ۲۵ نفر کارمند پژوهشی وجود دارد (که همگی آن‌ها حقوق‌دان‌اند)؛ تقریباً ۳۵ نفر کارمند بخش اسناد بوده و بقیه کارمندان بخش پشتیبانی هستند. این اطلاعات به وسیله دکتر جیووانی ریزونی، هماهنگ‌کننده امور سازمانی آن بخش، طی مصاحبه‌ای در واشنگتن دی. سی در ۹ جولای ۱۹۹۷ تهیه شده است.

۲۴. برای مطالعه بحث کاملی درباره موج انقلاب‌های دموکراتیک که در سال ۱۹۷۴ آغاز شد و با آزادسازی اروپای شرقی و فرو ریختن دیوار برلین در سال ۱۹۸۹ به نقطه اوج خود رسید و همچنان نیز ادامه دارد، به اثر هانتینگتون (Huntington, 1991) مراجعه کنید.

۲۵. در طی دهه گذشته به این مرکز همکاران جدیدی از دیگر مناطق جهان شامل آرژانتین،

- شیلی، نیکاراگوئه، بوتسوانا، زامبیا، زیمبابوه، و آفریقای جنوبی پیوسته‌اند. این امر به موازات آن صورت گرفته که این کشورها در جستجوی راه‌های دموکراتیک‌تر بودند.
۲۶. به عنوان مثال، گرچه نویسنده کارمند یکی از پیشرفته‌ترین مراکز اطلاعاتی در جهان — کتابخانه کنگره — است، با این حال وی اولین پیام پست الکترونیکی خود را در سال ۱۹۹۴ فرستاده است، و در اواخر سال ۱۹۹۵ بود که خود بخشی از یک شبکه رایانه‌ای شد. تعدادی از پارلمان‌ها در کشورهای تازه دموکرات شده واقع در اروپای مرکزی و شرقی، انقلاب اطلاعات را در مناطق خود راهبری کرده‌اند. این نتیجه تلاش برای بهبود قابلیت‌های کلی پردازش اطلاعات است که توسط گروهی ویژه به منظور توسعه نهادهای پارلمانی در اروپای شرقی هدایت می‌شد. نیمی از بودجه این پروژه به اتوماسیون و ارتباطات راه دور تخصیص داده شد. نتیجه کلی، ایجاد یک شبکه رایانه‌ای در هر پارلمان است که از آخرین رایانه‌های شخصی در یک محیط شبکه‌بندی شده استفاده کرده و اغلب به اینترنت متصل است. چندین پارلمان در اروپای شرقی در بین اولین پارلمان‌های دارای وب سایت مختص به خود در شبکه جهانی وب (World Wide Web) هستند.
۲۷. پروژه اتوماسیون در شیلی قسمتی از ساختاربندی مجدد و جامع قوه مقننه است. کتابخانه پارلمانی که نقطه کانونی برای این اصلاحات است، رویکرد برنامه‌ریزی راهبردی را به منظور بهبود خدمات برای قوه مقننه اتخاذ کرده است. این امر منجر به برقراری تقریباً ۱۲۰۰ اتصال با شبکه قوه مقننه (با ۷۵ برقراری اتصال در کتابخانه) و ایجاد چندین پایگاه داده‌ها شده است. به عنوان مثال یک پایگاه داده‌های تمام‌متن برای قوه مقننه ایجاد شده است که اکنون شامل بیش از ۳۵۰۰۰ قانون، رأی، و اسناد قانون‌گذاری مرتبط است.
۲۸. گستره این پروژه نیز قابل‌ملاحظه است (گرچه بر فناوری تمرکز کرده است). پروژه شامل حدود ۴۰۰ کامپیوتر شخصی شبکه‌بندی شده با تعدادی خدمتگر فایل است. این پروژه یک پایانه رایانه‌ای را برای هر عضو مجلس و پایانه‌هایی را برای هر کمیسیون فراهم خواهد آورد. کارکردها شامل یک تقویم قانون‌گذاری، یک پایگاه داده‌ها از قوانین موجود، پیش‌نویس‌هایی از قوانین جدید و دسترسی به آرشیوها و منابع کتابخانه‌ای است. همچنین امکان برقراری اتصال با اینترنت و ایجاد یک وب سایت را برای قوه مقننه در اینترنت فراهم می‌آورد.
۲۹. براساس پژوهشی که توسط نانسی داوینپورت، متخصص ارشد خدمات پژوهشی کنگره، در زمینه علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی در جولای ۱۹۹۷ انجام شد.
۳۰. براساس مکاتبه شخصی با نیک باننبرگ، کتابدار پارلمان کوئیزلند (استرالیا) در ۳۰ مارس ۱۹۹۵، نخستین جلسات "ALPA" که در ۱۹۷۲ آغاز شد، غیررسمی بوده و این نهاد تا سال ۱۹۸۴ به طور رسمی آغاز به کار نکرد.

۳۱. کتابخانه‌های دسته دوم مشکل‌سازند. این امر بیش‌تر به دلیل نگرانی‌هایی از جانب کشورهای اروپای شرقی مبنی بر آن است که اگر قرار باشد آن‌ها یک اتحادیه منطقه‌ای مستقل تأسیس کنند، چه بسا مجدداً خود را از اروپای غربی جدا سازند.

۳۲. برای مثال، قسمت کتابخانه و خدمات پژوهشی پارلمانی «ایفلا» اولین جلسه ویژه خود را در کینپاک در آگوست ۱۹۹۷ به خدمات پژوهشی و راه‌های فراهم‌آوری زمان بیش‌تر برای بحث در مورد مسائل و موضوعات پژوهشی اختصاص داد.

۳۳. با این حال مشکلاتی به لحاظ حق مؤلف و مالکیت معنوی وجود خواهد داشت که موانعی جزئی را در این نوع از همکاری‌ها ایجاد خواهد کرد. در بلندمدت، این مسائل باید به صورت معقولی برای همه کاربران حل شود. نوعی تضاد ذاتی بین دسترسی آزاد به اطلاعات در سراسر جهان و دیوارهای ملی حق مؤلف و مالکیت معنوی وجود دارد. در هر حال مفهوم دسترسی آزاد به اطلاعات، مفهومی بانفوذ و ضروری است.

۳۴. این قابلیت تاحدی پیش از این نیز وجود داشته و یا امکان‌پذیر بوده است. یک شبکه داخلی در کنگره ایالات متحده با عنوان "CAPNET" در «کاپیتول هیل» امکان دسترسی به «نظام اطلاعات قانون‌گذاری» (LIS) را برای نمایندگان و کارمندان فراهم می‌آورد. در سال ۱۹۹۷، «نظام اطلاعات قانون‌گذاری» شروع به ارائه خدمات دسترسی الکترونیکی به متن و وضعیت لوایح، گزارش‌های کمیسیون، تمامی چکیده‌های موضوعی «خدمات پژوهشی کنگره»، مجموعه‌ای گزینشی از گزارش‌های «خدمات پژوهشی کنگره» (مواردی که در اطلاع‌رسانی به نماینده ذکر شده است)، و پیوندهایی با دیگر سایت‌های مفید قانون‌گذاری کرده است. کنگره ایالات متحده پیش از این، یک اتصال اینترنتی جدید به نام «توماس» (THOMAS) - به افتخار توماس جفرسون - ایجاد کرده است که هر کس با یک اتصال اینترنتی ساده با سایت می‌تواند آخرین نسخه از لوایح کنگره را بازیابی کند. همچنین برای همگان این امکان را فراهم می‌آورد که فرایند قانون‌گذاری، و محتوای «اسناد کنگره» (Congressional Record) (به صورت خلاصه‌ای از فعالیت‌های روزانه کنگره) را بررسی کرده و به فهرست کتابخانه کنگره دسترسی داشته باشد. کتابخانه حقوقی کنگره (Law Library of Congress) شبکه اطلاع‌رسانی حقوقی جهانی (Global Legal Information Network; "GLIN") را راه‌اندازی کرده که یک پایگاه داده‌ای حقوقی چندملیتی، متشکل از چکیده‌های نمایه شده قابل جستجوی قانون‌گذاری و همچنین تمام متن قوانین و مقررات کشورهایی در آمریکا، اروپا، آسیا و آفریقا است. برای اعضای شبکه اغلب امکان دسترسی تقریباً فوری به قوانین تمامی کشورهای عضو این شبکه فراهم شده است.

منابع و مآخذ

- Bannenberg, R. J. N. 1995. Building member understanding and support for the parliamentary library. *IFLA Journal* 25 (2): 102-105.
- Congressional Quarterly. 1996. *Vital statistics on congress, 1995-1996*. Washington, D.C.: Congressional Quarterly.
- Dwyer, Paul, and John Pontius. 1997. *Legislative branch employment, 1960-1997*. CRS Report 97-102 GOV. Washington,, D.C.: Congressional Research Services.
- Englefield, Dermot, ed. 1993. *Guidelines for legislative libraries*. London: K.G.Saur
- _____. 1990. *Parliamentary Libraries and information services: A directory of the member legislatures of the European Communities and the Council of Europe*. Rome: Camera dei Deputati.
- Goodrum, Charles A., and Helen W.Dalrymple. 1982. *The library of Congress*. Boulder, Colo.: Westview Press.
- Huntington, Samuel P. 1991. *The third wave: Democratization in the late twentieth century*. Norman: University of Oklahoma Press.
- Inter-Parliamentary Union. 1996. *The world directory of parliaments, 1996*. Geneva: Inter-Parliamentary Union
- Kohl, Ernst, ed. 1996. *World directory of national parliamentary libraries*. 6th ed. 2 vols. Bonn: Deutscher Bundestag.
- Laundy, Philip. 1989. *Parliaments in the modern world*. Aldershot, U.K.: G. B. Dartmouth.
- Olson, David M. 1994. *Democratic legislative institutions: A comparative view*. Armonk, N.Y.: M. E. Sharpe.
- Polsby, Nelson. 1975. Legislatures. In *Governmental institutions and processes*, ed. Fred Greenstein and Nelson Polsby. Handbook of political science. Vol. 5. Reading, Mass: Addison-Wesley
- Robinson, William H. 1991. Building a parliamentary research capability. *IFLA Journal* 17: 379-388
- Sundquist, James L. 1978. Research brokerage: The weak link. In *knowledge and policy: The uncertain connection*, ed. Lawrence E. Lynn Jr. Washington, D.C.: National academy of science.
- Weaver, Kent, and Bert Rockman. 1993. *Do institutions matter? Government capabilities in the United States and abroad*. Washington, D.C.: Brookings Institution.